

**EVROPSKI UNIVERZITET BRČKO DISTRIKT
BIH**

FAKULTET POLITIČKIH ZNANOSTI

MEĐUNARODNI ODNOŠI I DIPLOMACIJA

**BILATERALNI ODNOS BOSNE I HERCEGOVINE I
REPUBLIKE HRVATSKE**

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

Prof.dr. Neđo Danilović

Kandidat:

Tea Ružić

012/15-MD

Brčko, srpanj 2019.

**EVROPSKI UNIVERZITET BRČKO DISTRIKT
BIH**

FAKULTET POLITIČKIH ZNANOSTI

MEĐUNARODNI ODNOŠI I DIPLOMACIJA

**BILATERALNI ODNOS BOSNE I HERCEGOVINE I
REPUBLIKE HRVATSKE**

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

Prof.dr. Nedо Danilović

Kandidat:

Tea Ružić

012/15-MD

Brčko, srpanj 2019.

SADRŽAJ

UVOD	4
1. POJMOVNO ODREĐENJE DIPLOMACIJE I DIPLOMATSKIH ODNOSA	5
1.1. Pojam diplomacije	5
1.2 Nastanak i razvoj diplomacije	6
1.3 Pojam diplomatskih odnosa.....	8
1.4 Značaj, vrste i funkcije diplomatskih odnosa	9
2. MJESTO, ULOGA I ZNAČAJ BILATERALNIH ODNOSA IZMEĐU DRŽAVA	12
2.1 Mjesto i uloga bilateralnih odnosa u diplomatskim odnosima	12
2.2 Karakteristike bilateralnih odnosa	13
3. POVIJESNI ASPEKT ODNOSA BIH I RH	15
4. VANJSKA POLITIKA BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE HRVATSKE	21
4.1 Osnovne odrednice vanjske politike Bosne i Hercegovine	21
4.2 Glavne vanjskopolitičke odrednice Republike Hrvatske.....	23
4.3 Bilateralni odnos Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine danas	24
4.4 Potpisani bilateralni sporazumi između BiH i RH	25
4.4.1 Washingtonski sporazum	27
4.4.2 Daytonski mirovni sporazum	28
5. NERIJEŠENA BILATERALNA PITANJA BIH I RH.....	30
5.1 Položaj hrvatskoga naroda u BiH	30
5.2 Pitanje razgraničenja, izgradnja Pelješkog mosta.....	34
ZAKLJUČAK.....	37
LITERATURA	39
PRILOZI.....	40
PRILOG I: ANEKS IV. DAYTONA – USTAV BIH (Preamble i Članak I)	41
PRILOG II: USTAV REPUBLIKE HRVATSKE (Članak 10.)	42
PRILOG III: ZAKON O ODNOSIMA RH S HRVATIMA IZVAN RH (Članak 2.).....	43
PRILOG IV: PISMO UPUĆENO PREMIJERU REPUBLIKE HRVATSKE	45

UVOD

Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu BiH) je država Balkanskog poluotoka, obilježena ratnim stradanjima i procesom sporog oporavka koji traje preko dvadeset godina. Granično povezana na istoku sa Srbijom i Crnom Gorom, a na sjeveru, zapadu i jugu s Republikom Hrvatskom (u daljem tekstu RH). Ove zemlje obilježila je zajednička povijest pa i sudjelovanje u zajedničkoj jugoslavenskoj državi. Međutim, unatoč raspodu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, BiH i RH su nastavile sa suradnjom kako kroz politički odnos prema hrvatskom narodu u BiH, tako i na brojnim drugim poljima. Hrvatska je sudjelovala i u okončanju rata u BiH (1992.-1995.), obzirom da je upravo ona bila jedan od jamaca mira tj. supotpisnica Daytonskog mirovnog sporazuma. Međupovezanost BiH i RH ogleda se još od davne prošlosti, ali trenutno unutarnje političko stanje te dugogodišnji nefunkcionalni sustav ne idu u prilog nastavku kontinuiranog dijaloga. Problemi poput onog oko izgradnje Pelješkog mosta proistječu iz činjenice da RH i BiH do sada nisu riješile pitanje razgraničenja, a nakon Općih izbora u BiH izraženo je i neriješeno pitanje konstitutivnosti hrvatskog naroda, kroz ponovno nelegitimno političko predstavljanje i zastupanje interesa, što je svakako temelj opstanka današnje, multinacionalne države BiH. Predmet ovog rada jesu bilateralni odnosi dviju susjednih zemalja, povezanih poviješću, granicama, nacionalnim, ekonomskim i gospodarskim dobrobitima. Cilj istraživanja jest deskripcija njihovih odnosa, klasifikacija međusobnih interesa kao i iznalaženje adekvatnih rješenja koja bi doprinijela unapređenju dobrosudsjedskih odnosa. Osnovna hipoteza glasi: "Postojeće ustavno uređenje BiH je zastarjelo i nedoprinosi rješenju otvorenih pitanja u bilateralnim odnosima dviju susjednih zemalja." Važnost stabilnijih odnosa BiH i RH prvenstveno zbog mira u jugistočnoj regiji Europe, motiv je izrade ovog istraživačkog rada pod nazivom „Bilateralni odnos Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.“ Teškoće s kojima se susrećemo pri proučavanju ovakve tematike proizlaze ponajprije iz različitih tumačenja povjesnog aspekta ali i zabrinjavajuće činjenica da BiH, zemlja s tri ustavom zajamčena konstitutivna naroda, svakim danom sve više postaje taoc političkih i osobnih interesa te sve izraženijih razlika, upravo onih koje su je nekada činile jedinstvenom. U radu je primjenjena većina osnovnih analitičkih i sintetičkih metoda zaključivanja, s težištem na metodama analize, sinteze, generalizacije i induktivno-deduktivnoj metodi. Iz grupe općeznanstvenih metoda naglasak je na primjeni deskriptivne i komparativne, a iz korpusa metoda za prikupljanje podataka, težište se daje primjeni metode analize sadržaja postojećih dokumenata o bilateralnim odnosima između BiH i RH.

1. POJMOVNO ODREĐENJE DIPLOMACIJE I DIPLOMATSKIH ODNOSA

1.1. Pojam diplomacije

Diplomacija je pojam koji se veže za međunarodne odnose i njegove glavne subjekte, a to su, prije svega, države. Dakle, po svemu sudeći, diplomacija je instrument pomoću kojeg se vrši ostvarivanje zacrtanih vanjskopolitičkih ciljeva država u međunarodnim odnosima. Profesor Nenad Avramović u svojoj knjizi *Diplomatsko i konzularno pravo* naglašava da je „Diplomatija zvanična aktivnost organa spoljne politike, funkcionera države odgovornih za predstavljanje država u svetu, realizaciju zadatka spoljne politike i zaštitu njenih prava i interesa putem pregovora i drugih mirovnih sredstava koja se koriste u interesu vladajuće klase.“¹ Ono što je izuzetno važno spomenuti jest razlika između diplomacije i vanjske politike, obzirom da vanjsku politiku neke države ne kreira imenovani diplomat već Vlada određene države. Zadatak diplomacije provođenje zacrtanih vanjskopolitičkih ciljeva, te pomoću mirnih pregovora održavanje kvalitetnih i prijateljskih odnosa s međunarodnim suradnicima. Razlog poistovjećivanja vanjske politike i diplomacije leži u činjenici da je i jednoj i drugoj djelatnosti glavni subjekt upravo država.

Još je glavni subjekt međunarodnog prava, vanjske politike, a samim tim i diplomacije. Svako teorijsko određenje diplomacije bazirano je na činjenici da je ona vođenje vanjske politike predsjednika država (predsjednika Vlade), ministara vanjskih poslova, ili drugih ovlaštenih osoba poput akreditiranih veleposlanika i ostalih diplomatsko konzularnih predstavnika, ili parlamenata (koji ponekad imaju izuzetno važnu ulogu u vanjskoj politici), ali isključivo i u ime i za interes države koju predstavlja u međunarodnim odnosima, tj. odnosima s drugim državama. Dakle: „Diplomacija je politička relacija najmanje dva subjekta međunarodnog prava, gde ovi subjekti svojim interagovanjem nastoje da zaštite i naprede svoje nacionalne interese.“² Diplomacija u međunarodnim odnosima svakim danom, od kontinenta do kontinenta, od države do države mijenja i iznova definira vlastiti oblik i pravac djelovanja, dok su osnovne funkcije poput predstavljanja i zaštite interesa država u inozemstvu te mirnih pregovora zadržane kao konstante. U današnjem svijetu, kada

¹ Avramović Nenad, *Diplomatsko i konzularno pravo*, Novi Sad, 2012. str. 9.

² Janev Igor, *Uvod u diplomaciju*, AGM knjiga, Beograd, 2015. str. 16.

globalizacija uzima maha nužno je i prilagođavanje svih segmenata života i djelovanja pa tako i diplomacije.

1.2. Nastanak i razvoj diplomacije

Korijeni diplomacije sežu još od vremena plemenskih naroda, kada su vođe takvih zajednica shvatile da je važnije saslušati poruke susjednog plemena, nego pojesti donositelja te poruke, što je u to doba, nažalost, bio čest slučaj. Diplomacija je od toga vremena pa do danas kontinuirano povećavala vlastiti značaj za uspješnost pregovora te razvijanje diplomatsko konzularnih odnosa među zemljama. Diplomacija se pokazala i kao hvale vrijedno sredstvo smirivanja tenzija te, važnije, oružanih sukoba kao i stavljanja spornih pitanja na pregovarački stol, gdje postoji veća šansa njihova rješavanja mirnim putem, diplomatskom vještinom.

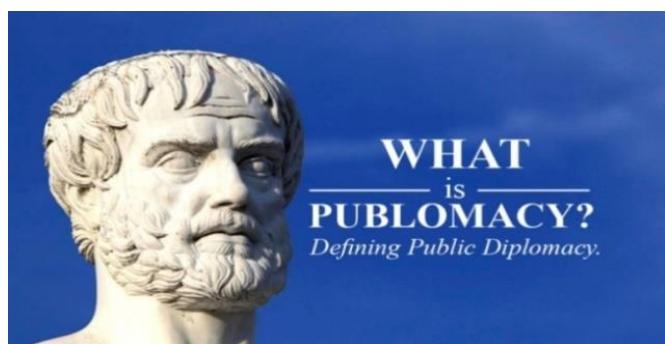
Općenito govoreći, razvoj suvremene diplomacije okvirno se može podijeliti na dva razdoblja:

- 1. razdoblje - od početka starog vijeka do XV. vijeka,**
- 2. razdoblje od XV. vijeka pa do danas.**

Nekada je ovaj pojam podrazumijevao samo povremeno slanje i primanje diplomatskih izaslanika. Međutim, već u drugom razdoblju stvorena je ustanova stalne diplomatske misije i uvedena praksa stalnih diplomatskih predstavnika u odnosima među suverenim državama. Diplomacija je, može se reći, stara koliko i međunarodni odnosi. Veže se još za nastanak prvih modernih država, dakle razdoblje renesanse. Tada započinje uspostava procesa slanja i imenovanja diplomatskih predstavnika, a prva je s tim započela Italija tj. veliki i gospodarski razvijeni gradovi poput Venecije, Milana, Toskane, Firence i drugih, dok se utvrđivanje diplomacije kao stalne državne službe veže za 15. stoljeće. Kao što je naznačeno, nekada je diplomacija služila samo u svrsi povremenog slanja izaslanika u druga plemena, carstva, a kasnije i Vlade zbog prijenosa informacija ili pak smirivanja trenutnih nesuglasica, a danas, u suvremenim međunarodnim odosima ta je funkcija daleko raznovrsnija i svrshodnija. Tako shvaćena, diplomacija nalazi u sve sfere razvoja države pa značajnu ulogu ima i u ostvarivanju ljudskih prava, rješavanju trenutačne goruće migrantske krize, pitanju ekonomije i gospodarstva, a svakako je ključna pri zaustavljanju ratova i drugih oblika sukoba. Iz toga proizilazi da je suvremena diplomacija rezultat razvoja velikog broja neovisnih demokratskih suverenih država i međunarodnih organizacija, čime se dovelo do

nužnosti jačanja kontakata među njima, u čemu je suvremena diplomacija našla svoju ulogu, svrhu i pravac djelovanja. Do jačanja same institucije diplomacije došlo je naročito prilikom jačanja veza između država, dakle multilateralne diplomacije i to nakon Bečkog kongresa 1961 godine. Diplomacija utječe na razvoj tržišnog kapitala, gospodarstva pa i turizma te same stabilnosti različitih sfera razvoja zemlje, naročito uzimajući u obzir diplomatske odnose s državama s kojima graniči u regiji. Izuzetno je važan čimbenik političkih odnosa te joj se stoga i posvećuje zavidna pozornost. Postala je i važan državni aparat od kojeg ovise mnogi aspekti razvoja same države. Diplomacija u suvremenim međunarodnim odnosima otišla je nekoliko koraka naprijed pa tako utječe na kreiranje globalne slike o zemljama u svijetu. Pozitivan rezultat suvremene diplomacije svakako je razvoj tzv. javne diplomacije. Putem javne diplomacije diplomati skreću pozornost na državu koju predstavljaju i na taj način, privlačeći strane investitore, studente, jačajući turizam, ekonomiju te stvarajući pozitivnu političku atmosferu, olakšavaju unutarnjim vlastima pregovore i dogovore s drugim zainteresiranim i ciljanim zemljama, a u konačnici jačaju državnu poziciju u svijetu. Javna diplomacija, dakle, bila bi oblik komuniciranja ne samo diplomatima sa diplomatima u stranoj zemlji, već i diplomata s javnošću, a putem medija, društvenih mreža, knjiga, dijaloga s određenim skupinama, itd.

Tim principom radeći kvalitetno i profesionalno, diplomati uvelike utječu na postojeće i nadolazeće globalne procese, kreiranje pozitivne političke atmosfere te smirivanje nastalih ili potencijalnih tenzija i nesuglasica između država. Nije manje važna činjenica da u suvremenim međunarodnim odnosima jača javna diplomacija u odnosu na tajnu, koju je sve jači nalet globalizacionog udara oslabio. Javna diplomacija razvila se početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća, ali mnogi analitičari smatraju da će upravo ona obilježiti ovo stoljeće po političkome pitanju.

Slika 1. – Ilustracija

Preuzeto sa: <http://www.publomacy.net/>

„Međutim – posao javne diplomacije jest doprijeti do najširih slojeva populacije upotrebljavajući ono što teoretičar Joseph Nye naziva: «soft power» - dakle, «nježna snaga». Soft power temelji se na privlačnosti određene zemlje, nacije, politike i ona pridobiva ljudе da ih slijede, da se slažu i prihvataju tu zemlju. „³ Dakle, putem javne diplomacije i masovnog komuniciranja diplomati informiraju o kulturnoj djelatnosti, obrazovanju, vrijednostima, turističkim potencijalima vlastite zemlje, na taj način stvarajući pozitivniju sliku okruženja iz kojega dolaze. Ona predstavlja kvalitetan instrument obavljanja diplomatske aktivnosti u suvremenim međunarodnim odnosima obzirom da ne obuhvaća samo suvišno pretrpavanje javnosti informacijama već i osluškivanje iste, kao i prilagođavanje i spremnost na kompromise radi uspješnijeg ostvarenja zacrtanih vanjskopolitičkih ciljeva. U suvremenim međunarodnim odnosima izuzetno je važna i osobnost samog diplomata, koji bi trebao biti elokventan, taktičan i fleksibilan te je važno i da radi u skladu s Strategijom vanjske politike države koju predstavlja. Na takav način pokazat će jedinstvo s unutarnjom vlasti čiji je službenik. Diplomati mogu indirektno svojim taktičkim vještinama pokušati utjecati na formiranje mišljenja vlasti, ali ni na jedan način se ne smiju miješati u unutarnja pitanja zemlje primateljice i proces donošenja odluka.

1.3 Pojam diplomatskih odnosa

Što se tiče pojma diplomatskih odnosa, on bi se definirao kao pojam koji podrazumijeva svaku vrstu odnosa između država (ili drugih subjekata međunarodnog prava) službenim putem, tj.putem imenovanih predstavnika na najvišoj razini (predsjednik države, vlada, ministarstva vanjskih poslova, itd.), a u skladu s potpisanim bilateralnim ili multilateralnim sporazumom kojim su jasno definirani kako subjekti tih odnosa, tako i način primjene, njihova ratifikacija i ostalo.

Diplomatski odnos je službeni, pravno regulisani, odnos između međunarodno-javnih subjekata, a pre svega između država (i tek u novije vreme između međunarodnih organizacija i država ili između samih tih organizacija). Diplomatski odnos između država je regulisan diplomatskim pravom, kao posebnom granom međunarodnog prava (...) ⁴

Uspostavljanje diplomatskih odnosa između subjekata međunarodnog prava ne znači nužno i automatsko uspostavljanje diplomatsko-konzularnih predstavništava, iako je danas u praksi to najčešći slučaj. Prvi oblici suradnje dviju suverenih država potječu iz druge polovice XIV. stoljeća. „Funkcionisanje diplomatskih odnosa podrazumeva, najpre, njihovo uspostavljanje i,

³ Vrabec Mojžeš Zrinka, *Javna diplomacija i mediji*, str. 178.

⁴ Janev I. ,*ibid*, str. 34.

iako se radi o dve različite pravne radnje, praktično uspostavljanje bilateralnih odnosa prati otvaranje diplomatskih misija, kao druga pravna radnja u logičnom sledu događaja.⁵ Glavni uvjet za uspostavljanje diplomatskih odnosa jest slobodna volja država, koja proizilazi iz potpisivanja sporazuma između Vlada država koje su uspostavile uzajamnu suglasnost.

Slika 2: Prigodom službene posjete BiH predsjednica Grabar-Kitarović dočekana uz najviše vojne počasti.

Preuzeto sa: <https://abcportal.info/novosti/vijesti/predsjednica-rh-kolinda-grabar-kitarovic-docekana-uz-najvise-pocasti>

Ono što je izuzetno važno jeste da nakon uspostavljanja diplomatskih odnosa, iste je potrebno i održavati, obzirom da njihov prekid i pogoršanje može dovesti do neželjnih posljedica i nazadovanja u međunarodnoj sferi.

1.4 Značaj, vrste i funkcije diplomatskih odnosa

Značaj diplomacije ogleda se u pet glavnih funkcija koje su joj određene kodifikacijom diplomatskog prava, tj. Bečkom kovencijom o diplomatskim odnosima usvojenom 1961.godine, a to su:

1. predstavljanje države,
2. zaštita interesa njezinih državljana u državi prijema,
3. pregovaranju mirnim putem s Vladama drugih država,

⁵ Avramović N., *ibid*, str. 21.

4. obavještavanju države koja imenuje misiju o stanju i događajima u državi prijema,
5. unapređenje prijateljskih i kvalitetnih odnosa u međunarodnom prostoru, te razvijanje svih vidova suradnje među državama.

Pored glavnih funkcija koje su svojstvene diplomatskim odnosima, postoje i još neke poput konzularnih, bilježničko-administrativnih i drugih. Sve u svemu, značaj uspostavljanja diplomatskih odnosa je danas neprikosnoven, obzirom da pomoću njih države uspješno rješavaju konfliktne i potencijalno konfliktne situacije. Pitanje međunarodnih odnosa vremenom je postajalo sve nužnije za suveren opstanak jednoga naroda, a danas, kada je BiH, reformirana i usredotočena na ubrzanje procesa europskih integracija, nužni su joj kvalitetni diplomatski odnosi sa zemljama (prvenstveno bivše Jugoslavije, a zatim i svim ostalima) koje keiraju globalnu politiku, od krucijalne važnosti.

Vrste diplomatskih odnosa:

S obzirom na broj država koje sudjeluju u diplomatskom odnosu razlikujemo sljedeće vrste tih odnosa:

- **BILATERALNI** – diplomatski odnos između dviju država, subjekata međunarodnog prava
- **MULTILATERALNI** – diplomatski odnosi između više država.

S obzirom na vremensko razdoblje u kojem se sprovode diplomatski odnosi razlikujemo sljedeće oblike diplomacije:

- **STALNA** – podrazumijeva otvaranje stalnih diplomatskih misija i diplomatsko-konzularnih predstavništava.
- **AD HOC DIPLOMACIJA** – ili specijalne misije, formiraju se za ostvarenje određenog, konkretnog cilja u točno određenom vremenskom razdoblju.

Isto tako postoje i sljedeće vrste diplomacije:

- **SAMIT** – ili diplomacija na vrhu, podrazumijeva sudjelovanje predsjednika i Vlada država.
- **VOJNA** – njezina je svrha unapređenje odnosa između prijateljskih država te razmjena ideja i iskustava između vojski.
- **POSREDNIČKA** – podrazumijevala bi treću državu koja je u određenom sporu između suprotstavljenih država nepristrasna i omogućuje donošenje adekvatnih rješenja zbog osiguranja stabilnosti i mira.

Funkcije diplomatske misije su brojne, a člankom III. Bečke konvencije o diplomatskim odnosima sastoje se u:

- predstavljanju države koja imenuje u državi kod koje se imenuje,
- zaštiti države koja imenuje u državi kod koje se imenuje, interesa države koja imenuje kao i njenih državljanja, u granicama međunarodnog prava,
- pregovaranju s Vladom države kod koje se imenuje,
- obavještavanju i podnošenju izvješća Vladi države koja imenuje o stanju i razvoju događaja u državi kod koje se imenuje,
- unapređenje prijateljskih odnosa i razvoju kako gospodarskih, kulturnih, infrastrukturnih, turističkih i drugih odnosa između države koja imenuje i države kod koje se imenuje.

Pored ovih funkcija izuzetno je važno u sklopu diplomatskih odnosa i vršenje konzularnih poslova, bilježničko-administrativnih i drugih poslova. U konzularne poslove, a ovisno o činjenici odnose li se na strane ili vlastite državljane ili pak organe države prijema, ubrajamo između ostalih sljedeće:

- zaštita fizičkih i pravnih osoba države imenovanja (bolesnih, uhićenih ili povrijeđenih)
- sklapanje brakova između državljana države imenovanja i trećih država,
- izdavanje viza, putnih listova, putovnica, posmrtnih putovnica u slučajevima prijenosa posmrtnih ostataka radi sahrane u zemlji imenovanja, itd.
- ekstradicija, repatrijacija ili pak deportacija.

2. MJESTO, ULOGA I ZNAČAJ BILATERALNIH ODNOŠA IZMEĐU DRŽAVA

“Bilateralna diplomacija je oblik međunarodnih odnosa između dve države bilo da se odvija kroz povremene ili kroz stalne diplomatske kontakte.”⁶

2.1 Mjesto i uloga bilateralnih odnosa u diplomatskim odnosima

“Osnovno pravilo bilateralne diplomatije jeste reciprocitet u odnosima dve države.”⁷

Bilateralni odnosi na međunarodnoj razini, podrazumijevaju sve vrste suradnje u svim poljima zajedničkog interesa, uključujući ekonomiju, promet, infrastrukturu, turizam i kulturu, a isključivo između dviju država putem potpisanih bilateralnih sporazuma. Međutim, mnoga su pitanja koja mogu gušiti i narušavati bilateralne odnose. Što se tiče regije, značajno su pod prismotrom bilateralni odnosi BiH i RH. Upravo RH je među prvima priznala neovisnost BiH te je jamac Daytonskog mirovnog sporazuma kojim je okončan rat u BiH, stoga se odnos između ovih dviju država ne može definirati samo kao bilateralni, već je on mnogo složeniji i kompleksniji, obzirom da je sustavna skrb o položaju Hrvata u BiH zakonska (Zakon o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske- pročišćeni tekst zakona NN 124/11,16/12) i ustavna (Ustav Republike Hrvatske, pročišćeni tekst, član 10.) obveza RH. U spomenutom Zakonu o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. naznačeno je da su Hrvati izvan Republike Hrvatske ravnopravan dio jednog i nedjeljivog hrvatskog naroda. Dok je člankom 2. istog Zakona naznačeno sljedeće: „U smislu ovoga Zakona Hrvati izvan Republike Hrvatske su:– pripadnici suverenog i konstitutivnog hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini (u dalnjem tekstu: Hrvati u Bosni i Hercegovini).“ U skladu s naznačenim, vidljivo je da je zakonskom i ustavnom regulativom RH dužna štititi te poduzimati sve neophodne korake u očuvanju i jačanju položaja i identiteta hrvatskog naroda u BiH.

Na Sarajevskom medijskom portalu Faktor.ba, dana 08.12.2018. godine objavljen je članak u kojem je premijer RH Andrej Plenković, komentirajući navode triju bivših visokih predstavnika u BiH, te aktualnog člana Predsjedništva iz reda hrvatskog naroda Željka

⁶ *Ibid*, str. 13.

⁷ *Ibid*. str. 161.

Komšića, da se RH miješa u unutarnja pitanja BiH, istaknuo da neće odustati od zaštite interesa hrvatskog naroda te da je: „Ustavna obaveza Hrvatske štititi interes Hrvata u BiH.“ Odnos između dviju zemalja je nakon okončanja Općih izbora u BiH ozbiljno narušen. Razlog tom je činjenica da nije došlo do dugo najavljivane izmjene Izbornog zakona. Naime, predloženim izmjenama i dopunama Zakona regulirao bi se izbor članova Predsjedništva BiH, implementirala Odluka Ustavnog suda, tj. izbor delegata u Domu naroda Federacije BiH te Odluka Ustavnog suda koja se odnosi na pitanje izbora u Gradu Mostaru, a samim tim i održala unutarnja stabilnost u BiH koja je sada ozbiljno narušena.

Mjesto i uloga bilateralnih odnosa u diplomatskim odnosima današnjeg vremena izrazito je važna. Njezina važnost proizilazi i iz povijesne činjenice da su upravo bilateralni odnosi najstariji oblik suradnje različitih država na međunarodnom planu, kao i činjenici da uspostavljanjem takvoga tipa odnosa dolazi i do uspostave kako diplomatskih tako i konzularnih predstavništava, čime se, dakako, utječe na zadovoljstvo i pružanje adekvatne brige stranim državljanima u državi prijema. Glavna odlika bilateralnih odnosa koja je zasigurno jedan od važnijih čimbenika i njihove većinske uspješnosti, jest slobodna volja, tj. suglasnost država potpisnica bilaterale. Dakle, osnovni značaj bilateralnih odnosa, tj. diplomatskih odnosa između dviju država na međunarodnom planu treba biti borba za mir i unapređivanje prijateljske međunarodne suradnje, naročito po pitanju stabiliziranja novonastalih sukoba, bilo kojeg oblika osobito oružanog i to u smislu potpunog angažiranja na mirnom rješavanju tih međunarodnih sporova.

2.2 Karakteristike bilateralnih odnosa

Postoje različite vrste suradnje između suverenih država. Bilateralni odnos je odnos između dviju suverenih država, baziran na slobodnoj i obostranoj volji u okviru normi međunarodnog prava. Bilateralni odnos posjeduje sebi svojstvene karakteristike po kojima je poseban u odnosu na ostale, a naročito od multilateralnog odnosa, obzirom da su pored sumita, ekonomski, vojne, posredničke, javne, ad hoc diplomacije ipak ta dva oblika diplomacije najčešća i naznačajnija.

Karakteristike bilateralnih odnosa su sljedeće:

• Najstariji oblik međunarodne suradnje među državama
• Oblik međunarodnog odnosa između isključivo dvije države
• Uspostavlja se uz obostranu suglasnost
• Baziran je na potpisnom sporazumu, a u okviru međunarodnog prava
• Uspostavljanje bilateralnih odnosa povlači sa sobom i uspostavljanje diplomatskih predstavništava (baziranih također na obostranoj suglasnosti)
• Važan čimbenik otvorenog dijaloga i uspostavljanja prijateljskih odnosa između dvije države potpisnice sporazuma
• Značajan zbog rješavanja sukoba u međunarodnim odnosima
• Pomoću njega se znatno utječe na uspostavljanje svih vidova suradnje između država (trgovinska, turistička, infrastrukturna, politička itd)

3. POVIJESNI ASPEKT ODNOSA BIH I RH

BiH i RH kao što je rečeno i u uvodnom dijelu, dijele povijest i granicu. Dodirne točke ovih dviju zemljala mogu se pronaći gotovo u svim područjima, kako u infrastrukturnim, tako i nacionalno – političkoj, ekonomskoj, graničnoj povezanosti pa sve do potpisanih sporazuma o izručenju i kaznenim stvarima, npr. Ugovor između BiH i RH o izmjeni Ugovora o međusobnom izvršavanju sudskeh odluka u kaznenim stvarima (Službeni glasnik BiH“ Međunarodni ugovori broj: 08/10) te Ugovor između BiH i RH o izručenju, od 28.11.2012. godine („Službeni glasnik BiH“- Međunarodni ugovori broj: 22/12.). Ove su dvije srodne države još od utemeljenja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (1918.), Kraljevine Jugoslavije (1929.), a zatim slijedom događaja u Jugoslaviji, nalazile „zajednički jezik“ i poticale suradnju, toleranciju, a sve s ciljem smirivanja političkih tenzija, razvoja gospodarstva kao i općenito prosperiteta svake države zasebno. Danas, nažalost, svjedočimo sve češćim političkim sukobima, pa su tako napet i zategnuti odnosi ovih dviju država, obilježili, primjerice, 2018. godinu. Najčešća tema međudržavnih rasprava i negativnih izjava pojedinih državnika jest upravo neriješeno hrvatsko pitanje u BiH, zbog čega i svaka druga, pa i manje prioritetna pitanja dobivaju veću dimenziju. Često se čuje da se za razliku od prošlog, nesretnog i tužnog oružanog rata sada samo drugim sredstvima vodi mirnodopski rat koji je poseban oblik rata, vođen u vrijeme mira, odnosno kada države nisu u službenom ratu. Ono što je izuzetno važno naglasiti jest da su države poput BiH i RH primorane na zajedničku suradnju. Hrvatska odigrava i odigravati će značajnu ulogu na „trnovitom“ putu BiH pri ulasku u Europsku uniju (u daljem tekstu EU), drugi je najveći investitor u BiH i njezin glavni vanjskotrgovinski partner, stoga su skladni odnosi više nego neophodni, a o čemu govori i prof.dr.sc. Josip Jurčević.

S hrvatskog nacionalnog i državnog motrišta, a vezano za BiH, prvo načelo je zemljopisna karta i obična prosječna pamet. Kad se gleda u kartu samo Hrvatske ili samo BiH nemoguće je vidjeti jednu državu, a da se istovremeno ne vidi i druga. Pritom i najskromnije obrazovanje vuče misli na međusobnu geostratešku i gospodarsku, dakle vitalnu, međusobnu upućenost te dvije države, bez obzira na političku razgraničenost. Zajednička prošlost, nacionalno ishodište i slično, tek su dodatak.⁸

Sve države na Balkanskom poluotoku su kroz povijest imale razdoblja „blagostanja“, ali i razdoblja kada su bile pod višestoljetnim utjecajem moćnih stranih sila. Takva je situacija bila i sa BiH i RH. Bosanska država je nastala u XI. stoljeću kada se osamostaljuje dio teritorija

⁸ Jurčević Josip, *Odnos Republike Hrvatske prema Bosni i Hercegovini 1990. - 1995.*, Zagreb, studeni 2009. str. 432, zadnja korica knjige

koji je bio pod vlašću Bizantije. Bosnom tada vladaju Banovi, da bi u XIV. stoljeću Bosna postala moćna Kraljevina koja se protezala od Zadra pa sve do Srbije. Ban Tvrtko okrunjen je 1377. godine u mjestu Mile pokraj Visokog za kralja Bosne, Srbije, Primorja i zapadnih krajeva, čime je Bosna dosegnula svoj povijesni vrhunac moći. Nakon njegove smrti Bosna se našla u procjepu između opasnosti od Osmanlija i interesnih pretenzija nad Bosnom od strane Ugarske (koja je već gospodarila dijelom Hrvatske). Pored toga, dolazi do unutarnjeg neslaganja među vlastelom oko dominacije u Kraljevini. Ključni problem bio je status tzv. Bosanske crkve. Budući da su bosanski kraljevi prihvatili katoličanstvo, Papa je od njih zatražio gašenje Bosanske crkve. Kralj Tomaš traži od vlastele da pređu na katoličanstvo, ali značajan broj njih, na čelu sa Stjepanom Vukčićem Kosačom, nije prihvatio naredbu. Kako je Kosača imao veliki posjed na jugu Bosne zvani Hum i čvrsto vladao njime, kristijani su se sklonili na Hum. Kosača je već ranije nosio titulu Hercega (Herzog- vojvoda) po čemu je ovaj dio Bosne i nazvan Hercegovina. Vremenom je Bosansko kraljevstvo iznova slabilo sve dok Osmanlije 1463. godine, nisu zauzele Bosnu i Hum.

Za razliku od Bosanske države, Hrvati su od dolaska na ove prostore bili dobro organizirani pa je već početkom X. stoljeća (927. godine) uspostavljena kraljevina na čelu s kraljem Tomislavom. Hrvatsko je kraljevstvo za vrijeme vladavine kralja Petra Krešimira IV. bilo na vrhuncu moći i protezalo se teritorijalno sve do Drine. Kao i u Bosanskoj državi, i hrvatsko kraljevstvo bilo je podložno stalnim unutarnjim previranjima, što ga je znatno slabilo, a svoj kraj je doživjelo 1092. godine kada je poginuo posljednji hrvatski kralj Petar Svačić, nakon kojeg je hrvatska vlastela, pritisnuta između Mletaka i Ugara, prihvatile Ugarskog kralja Kolomana za svog vladara. Padom bosanskog kraljevstva 1463. godine i osvajanjem Bosne i Huma od Osmanlija, na tom prostoru započinje višestoljeto razdoblje sustavne islamizacije i progona kršćana. Kako su Osmanlije predstavljale prijetnju zapadnim državama, u njihovom zaustavljanju su ključnu ulogu imali Ugari, a samim tim i Hrvati. Naime, nakon pada Bosne Ugari su prodri na njezin teritorij s ciljem zaštite katoličkog stanovništva. Formirali su banovine Srebrenik i Jajce koje se nisu uspjele dugo održati, ali su imale ključnu ulogu u zaštiti kršćana na početku okupacije. Nakon njihovog pada došlo je do masovnog egzodusu katolika. Njih je Ugarska naseljavala na pogranična područja, gdje im je dodjeljivala zemlju i vojnu opremu, čime su nastale Krajine. One su imale ključnu ulogu u sprečavanju upada Osmanlija na prostor Hrvatske. Prostore Krajina nisu naseljavali samo katolici nego i pravoslavci koji nisu prihvaćali osmanlijsku vlast ili su ih Osmanlije namjerno deportirale u Bosnu kako bi oslabili utjecaj katolika ili popunili teritorij koji je ostao prazan nakon

egzodusa. Od XVI. stoljeća ključnu ulogu u borbi protiv Turaka ima dinastija Habsburgovaca koja je stoljećima nakon vladala Austrougaskom Monarhijom. U srednjem vijeku nije bila razvijena svijest o nacionalnoj pripadnosti nego je dominantna podjela bila na religijskoj osnovi katoličanstva, pravoslavlja, islama, kristijanizacije, dok su bogumili već u doba Osmanlijske najezde nestali. Nacionalno osvještavanje nastupilo je u XVIII. stoljeću kada cijelu Europu zahvaća val revolucije koja ima za cilj uspostavu socijalnih prava potlačenih, ali i podržavanje naroda koji su digli glas protiv ugnjetavanja. U Hrvatskoj su takvi pokreti nastali kao Ilirski pokret (naziv dolazi otuda što se smatralo da su Hrvati potomci Ilira). Ovaj pokret se borio prvenstveno za to da Hrvati sami biraju svoga bana, a ne da im biva nametnut od strane Mađara, zatim da se uvede kao službeni jezik hrvatski a ne mađarski, te da Hrvati imaju pravo odlučivati o stvarima koje su od vitalnog značaja. Uspjesi ovih pokreta nisu bili revolucionarni, ali su djelomično uspjeli popraviti status naroda. Slična situacija je i u BiH.

Kako je Osmansko carstvo slabilo, sve teži je postajao položaj „raje“. Međutim, ni muslimani više nisu bili zadovoljni, naročito zbog činjenice da su i sami morali plaćati poreze čime dolazi do pojave otpora prema Sultanu. Vođa tog otpora je bio Kapetan Husein Gradaščević. Tražio je reformu vlasti u Bosni, ali njegovi napori nisu urodili plodom jer ga je Sultan pozvavši na razgovor u Carograd, pogubio. U to vrijeme kršćani u Bosni bili su u nemogućem položaju, naročito katolici koji nisu smjeli javno isticati vjerska obilježja niti se javno moliti. Vjerski objekti se nisu smjeli graditi, a oni koji nisu porušeni, nisu se smjeli niti popravljati. Za očuvanje katoličke vjere u Bosni zaslužni su franjevci koji su primjenjivali različite metode kako bi svoje vjernike očuvali od Osmanlija. Narod ih je prozvao „ujaci“ jer, ako bi ih neki Osmanlija zatekao u nečijoj kući, odrasli su djecu učili da kažu kako im je to ujak. O ovom svjedoči i činjenica da je ovaj naziv očuvan do današnjeg vremena. Kada se u XVIII. stoljeću tijekom rata Turska našla u gubitničkoj situaciji s Rusijom, Austrougarskom i drugim državama, priznala je konačno vlastiti poraz te pristala Bečkim sporazumom Bosnu predati pod upravu Austrougarske monarhije.

Tako je Austrougarska 1878. godine zavladala Bosnom. Od tog trenutka vladar u BiH i RH postaje isti. Ona je primjenjivala iste metode vladanja u obijema državama, na način da su neznatno poboljšali status najsiromašnijeg stanovništva, ali i dalje su ostale potlačene. U to vrijeme raste i nacionalna svijest o pripadnosti južnoslavenskim narodima Hrvatima i Srbima, međutim, muslimani nisu imali nacionalni identitet pa su se izjašnjavali ili kao Srbi, Hrvati ili neopredijeljeni. Nezadovoljstvo koje je raslo stvaralo je frustriran narod što je za posljedicu imalo pogoršanje društvenih odnosa u Europi, a stara monarhija se pred I. svjetski rat našla u

velikoj krizi. „U proljeće 1913. godine silno su se zaoštrili odnosi između Austro-Ugarske i Srbije.“⁹ Atentat na Austrougarskog prijestolonasljednika princa Ferdinanda u Sarajevu koji su izveli pripadnici Mlade Bosne naoružani bombama i pištoljima, bio je povod za objavu rata Srbiji, točno mjesec dana nakon napada, zbog toga što je monarhija vjerovala da ratom može povratiti svoju poziciju vele sile. „Kud sam gađao, ne znam.“, rekao je poslije Princip istražnom succu. Ali znam da sam gađao u prestolonasljednika. Mislim da sam opalio dva puta, možda i više, jer sam bio uzbuđen. Da li sam pogodio ili nisam, ne mogu reći, jer su me istog časa ljudi počeli tući.¹⁰ Međutim, rat je samo ubrzao raspad monarhije te se nakon Prvog svjetskog rata na društvenoj sceni pojavilo mnoštvo novih država, a među njima i Slavenske države. Ideja ujedinjenja Slavena realizirala se, te je 1.12.1918. godine utemeljena nova država pod nazivom Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca (SHS). U ovoj Kraljevini su Srbi imali glavnu riječ, ali ključni razlog zbog kojega su se ovi narodi ujedinili, a to je ravnopravnost, nije ostvaren. U desetljeću koje je uslijedilo nastavljeno je raslojavanje društva, a nezadovoljstvo Hrvata te naroda Bosne je raslo. U to doba se pojavljuju socijalističke ideje po uzoru na Rusiju i Oktobarsku revoluciju, što režimu nije odgovaralo. Zbog posljedica nezadovoljstva i stalnih težnji Hrvatske oko rješavanja „hrvatskog pitanja“, Kralj Petar učinio je nepromišljeni potez. Uspostavio je 1929. godine Kraljevinu Jugoslaviju, donio Oktroirani ustav i uspostavio tzv. Šestojanuarsku diktaturu. Nitko u takvoj Kraljevini nije bio zadovoljan, naročito Hrvati, a ni narodi koji su živjeli u Bosni, koja je praktički tim Ustavom nestala. Njezin najveći dio bio je u sklopu Banske Hrvatske koju su potpisanim sporazumom Cvetković-Maček 1939. godine uspostavili predsjednik vlade Kraljevine Jugoslavije Dragiša Cvetković i predsjednik Hrvatske seljačke stranke Vladko Maček. Dolaskom nacista na vlast u Njemačkoj, užurbano se pripremao oružani sukob u kojem je Njemačka željela novo prekrapanje svijeta na način da realizira davno sanjani naum koji nije uspjela ostvariti tijekom Prvog svjetskog rata, a to je da postane kolonijalna sila.

Kraljevina Jugoslavija je 1941. godine pristupila Trojnom paktu razbjesnivši mase u Srbiji što je za posljedicu imalo vojni puč. Hitler u takvim okolnostima napada Jugoslaviju dijeli ju na više interesnih sfera, a u Hrvatskoj se formira marionetska država, tzv. Nezavisna država Hrvatska (NDH) u čiji sastav ulazi i Bosna. Mnogi muslimani bili su u Domobranima koji su bili regularna vojska i regrutirani u Ustašama koji su bili brutalna režimska policija. Odnosi između Hrvata i Srba su se i dalje kontinuirano pogoršavali te se tijekom rata događaju mnogi

⁹ Malcom Noel, *Bosna kratka povijest*, Sarajevo, 2011. str. 280.

¹⁰ Ibid. str. 281.

zločini zasnovani prvenstveno na nacionalnoj i vjerskoj mržnji. Tijekom Drugog svjetskog rata primat antifašističke borbe preuzeли su odredi Partizana i Komunističke partije, a Kralj ostaje u izgnanstvu. Formira se Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (u daljem tekstu SFRJ) u kojoj je Hrvatska bila jedna od republika, dok je BiH u početku tajnim sporazumom trebala biti podijeljena između Srbije i Hrvatske, ali je i ona na kraju ostala zasebna republika. SFRJ je činilo šest republika: Slovenija, Hrvatska, Bosna, Srbija, Crna Gora, Makedonija te dvije autonomne pokrajine u sastavu Srbije (Vojvodine i Kosova) s glavnim gradom Beogradom. „U svakoj republici, osim u BiH, je živio jedan matični većinski narod (nacija), kojem je režim priznavao državnu konstitutivnost. Na taj način je ova, druga Jugoslavija bila država šest republika i pet konstitutivnih naroda.“¹¹ Socijalistička država propagirala je pokret bratstva i jedinstva, žestoko kažnjavajući isticanje nacionalne pripadnosti i nacionalnih simbola, te forsirajući jugoslavenstvo kao novostvorenu naciju.

Slika 3: Republike u sastavu bivše Jugoslavije

Preuzeto sa: <http://webtribune.rs/pitali-bivse-jugoslovene-da-li-zele-ponovo-sfrj-procenat-odgovora-da-u-anketi-sokirao-je-sve/>

Zabrana spominjanja nacionalnih obilježja pojačavala je ionako istaknute frustracije, te se upravo zbog toga, početkom sedamdesetih godina, u Hrvatskoj dogodio bunt naroda koji se nazivao Hrvatsko proljeće, nastao zbog želje za neovisnošću Hrvatske i samobitnosti hrvatskog naroda. Za kaznu sudjelovanja u takvome prevratu je više od 2000 ljudi,

¹¹ Jurčević J., *ibid*, str. 44.

pobunjenika protiv ustaljenog režima uhićeno i osuđeno na kraću ili dugogodišnju robiju pa su se tako među progonjenim i zatvorenim našli i brojni domoljubi među kojima je bio i tada budući prvi predsjednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman. Nacionalno raslojavanje se intenziviralo nakon smrti dugogodišnjeg predsjednika Josipa Broza Tita i dolaskom na vlast nacionalističkih političkih elita u svim republikama bivše SFRJ. BiH, jedina multietnička republika, u nekim je trenucima izgledala kao da u njoj vlada idila i u takvim okolnostima zauzimala je pacifistički stav. Koliki je jaz blago tinjao između Hrvata, Srba i Muslimana pokazalo se početkom devedesetih godina kada izbija oružani sukob gdje su počinjeni stravični zločini zasnovani na mržnji. Na početku tog rata, Hrvati u BiH stvaraju Hrvatsku Republiku Herceg Bosnu (u daljem tekstu HRHB), Srbi stvaraju Republiku Srpsku (u daljem tekstu RS), a Bošnjaci ostaju u Republici Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu RBiH). Okončanjem rata u Hrvatskoj, Srbi su odbili da prihvate tzv. Z-četiri plan (dobijanje široke autonomije) čime postaju nacionalna manjina. U BiH se Washingtonskim sporazumom 1994. godine zaustavlja rat između Hrvata i Bošnjaka, kada se gasi HRHB i RBiH te uspostavlja Federacija Bosna i Hercegovina (FBIH), ali se toj Federaciji Srbi odbijaju priključiti. Dvije godine kasnije potpisao se Daytonski mirovni sporazum koji je uspostavio BiH s dva entiteta (FBIH i RS) i tri konstitutivna naroda. Kroz povijest Srbi i Hrvati iz BiH primarno smatraju svojom domovinom Hrvatsku i Srbiju, dok Muslimani pak svojataju BiH. Ovi potonji su tijekom zadnjeg rata dobili status naroda i zovu se Bošnjacima. Nakon rata i dalje nije riješeno ničije nacionalno pitanje. U Hrvatskoj su Srbi nezadovoljni postojećim statusom, a u BiH su, nažalost, svi nezadovoljni, bez obzira u kojem statusu se nalaze.

4. VANJSKA POLITIKA BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE HRVATSKE

4.1 Osnovne odrednice vanjske politike Bosne i Hercegovine

Vanjsku politiku neke zemlje, iskazuju, prije i iznad svega, jasno i čvrsto formulirana stajališta o različitim aktualnim pitanjima međunarodnih odnosa. Vanjska politika jest i ideja i vizija, ona je i analiziranje i predviđanje, a nerijetko i rizično ‘sklizanje’ na diplomatskim razinama odnosa u svijetu. Imati vanjsku politiku znači imati vlastitu predodžbu o tome kakav bi taj svijet trebao biti, o tome gdje je vlastito mjesto u njemu, znači imati jasno definirano stajalište prema načelima koja su vrijedila, odnosno, koja bi i danas trebala vrijediti u odnosima između suverenih država. Uzimajući u obzir prethodno značenje vanjske politike te trenutno unutarnje političko stanje, kao i stanje svijesti stanovnika BiH koje sve više poprima oblik stanja pred oružane sukobe davne 1992. godine, pravo je pitanje postoji li uopće u BiH, državi Ustavom zajamčena tri konstitutivna naroda zajednički stav i odrednice vanjskopolitičkih ciljeva. Tumačeći trenutno stanje, mnogi analitičari smatraju da ne postoji obzirom da sva tri konstitutivna naroda, unutar svojih korpusa svim snagama pokušavaju ostvarivati isključivo pojedinačne vlastite ciljeve vanjske politike. Vođenje vanjske politike BiH temelji se na odredbama članka V. Ustava Bosne i Hercegovine i u nadležnosti je Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Pa tako BiH oduvijek pamti tri različite vanjske politike, a nakon posljednjih Općih izbora u BiH ta tri pravca vanjskopolitičkog djelovanja skoro pa nemaju dodirnih točaka. Na službenom internetskom portalu Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine u dijelu III - Osnovni pravci i aktivnosti vanjske politike BiH, a u vezi vanjskopolitičkih aktivnosti bilateralne prirode, u prvoj točki stoji:

- Unapređenje suradnje sa susjednim državama – Republikom Hrvatskom (RH) i Srbijom i Crnom Gorom, na osnovama zajedničkog interesa i načelima ravnopravnosti, uzajamnog uvažavanja i poštivanja suvereniteta i teritorijalnog integriteta, trajni je prioritet vanjske politike Bosne i Hercegovine.¹²

Pojašnjenje triju aktualnih vanjskopolitičkih pravaca BiH opovrgnut će u cijelosti prethodno citiranu odredbu osnovnih pravaca i aktivnosti vanjske politike BiH, koja svjetlo dana vidi samo na papiru, tj. u konkretnom slučaju elektronskom web-portalu. Vanjskopolitička situacija po pitanju BiH je sljedeća: od triju članova Predsjedništva BiH, onaj iz reda srpskog

¹²http://www.mvp.gov.ba/vanjska_politika_bih/osnovni_pravci_vanjske_politike_bih/?id=2

naroda, podržava BiH na putu EU integracija, ali ne i na putu u Sjevernoatlantski vojni savez (u daljem tekstu NATO.) Drugi član Predsjedništva, iz reda hrvatskog naroda zalaže se i za EU i za NATO, ali mu je cilj i podnijeti tužbu protiv RH zbog izgradnje Pelješkog mosta koja je, po mišljenju istog, primjer narušavanja suvereniteta BiH. Ujedno, svakodnevnim odašiljanjem neprimjerene retorike Srbiji po pitanju statusa Kosova, znatno utječe na pogoršanje ionako već zategnutih odnosa unutar regije. Treći član Predsjedništva, iz reda bošnjačkog naroda, za glavnu vanjskopolitičku odrednicu uzima podržavanje intencije tužbe protiv RH te narušavanje odnosa kako s Hrvatima u RH, isto tako i narušavanje unutarnjih odnosa s Hrvatima u BiH, čime zasigurno ne radi u prilog ulaska BIH u EU. Zatim sva tri člana Predsjedništva postižu konsenzus u vezi opoziva veleposlanika i šefova misija koje je u prethodnom mandatu imenovao tadašnji tročlani saziv Predsjedništva BiH. Potezom opoziva veleposlanika, koji je samo jedan u nizu nelogičnih poteza lidera BiH zbog vlastitih ili pak stranačkih interesa, zasigurno unose dodatne sumnje u povjerenje razvijenih zemalja svijeta BiH, čime se dodatno usporava odveć usporen i otežan put BiH k europskim integracijama. Stoga imamo situaciju da BiH, zemlja koja, iako ima instituciju Ministarstva vanjskih poslova, tri člana Predsjedništva, nema Zakon o vanjskim poslovima, nema zajednički provedivu Strategiju vanjske politike, nema jedinstven unutarnji niti vanjski stav uvezi niti jednog važnog pitanja za ostvarivanje kvalitetnih i na prijateljstvu baziranih međunarodnih odnosa. Očito je da jedino što BiH u ovom trenutku ima jest početak jedne krize prvenstveno kada se uzme u obzir činjenica da vlast na državnoj razinjoš uvijek nije potpuno formirana, unatoč činjenici da je od provedbe izbora prošlo sada već oko osam mjeseci. BiH je trenutno leglo velike količine nezadovoljstva, tenzija te retorike nacionalizma koja unutar same BiH, ali i unutar regije unosi nemir, zastoj na putu razvoja te brigu za sigurnost, a koju će, po svemu sudeći, biti gotovo pa nemoguće izbalansirati, jer se duhovi prošlosti i sjećanja na povijestispisanu krvlju počinju buditi.

Slika 4: Ilustracija tri različita vanjskopolitička pravca BiH

Preuzeto sa: <http://www.frontslobode.ba/>

4.2 Glavne vanjskopolitičke odrednice Republike Hrvatske

U odnosu na BiH, koja svoje ciljeve vanjske politike određuje, ali ne ostvaruje, RH je u značajnoj prednosti, obzirom da je posljednjih dvadesetak godina ostvarila značajne vanjskopolitičke uspjehe, naročito u kontekstu pristupa euroatlantskim integracijama. Prvo je 6. studenog 1996. godine postala stalnom članicom Vijeća Europe, zatim 2009. godine pristupila NATO savezu, dok je ipak jedan od glavnih ciljeva vanjske politike RH od njenog međunarodnog priznanja ostvaren 2013. godine kada je nakon nešto više od šest godina pregovora, postala 28 punopravna članica EU-a. Međutim, vanjskoj politici RH oduvijek je problem predstavljala potražnja za odgovarajućim balansom između zaštite hrvatskih nacionalnih interesa u Hrvatskoj i BiH, očuvanja dobrosusjedskih odnosa s Bošnjacima u BiH te Srbima u Republici Srpskoj i Srbiji s jedne strane, kao i obveza preuzetih Washingtonskim i Daytonskim mirovnim sporazumom, s druge strane.

Naprednost RH u odnosu na susjednu BiH, vidljiva je, dakle, u činjenici da je BiH tek 3. ožujka ove godine predala odgovore na dodatna pitanja iz Upitnika Europske komisije, dakle još uvijek ne posjeduje niti kandidacijski status, dok je RH već 6 godinu članica EU-a te ima sve mogućnosti korištenja pogodnosti ove zajednice, posebice po pitanju jedinstvenog europskog tržišta kao i sredstava dostupnih putem eu-fondova. BiH, nažalost, još uvijek mora riješiti mnoga otvorena pitanja. Reformska proces po pitanju vladavine prava, zaštite ljudskih prava nacionalnih manjina te nerazriješeni odnosi sa susjednim zemljama, u koje svakako spada i RH, su prioritet kako bi BiH bila spremna za otvaranje pristupnih pregovora s EU, obzirom da EU ne želi uvoziti probleme u vlastitu političku stabilnost, koje BiH vuče godinama.

Slika 5: Prioriteti Hrvatske vanjske politike

Preuzeto sa: <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika>

4.3 Bilateralni odnos Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine danas

RH pruža snažnu, bezuvjetnu potporu BiH, kako na putu euroatlantskih integracija, obzirom da hrvatski EU parlamentarci zapravo najviše zastupaju interes BiH jer ista zbog nepristupanja EU nema svoje legitimne zastupnike u EU institucijama, isto tako i u rješavanju svih drugih gorućih pitanja u koja susjedna država Hrvatska u skladu s ustavnim ovlaštenjima i zakonskim odredbama smije zalaziti. „Hrvatski zastupnici u Europskom parlamentu o Rezoluciji: Svi mi želimo BiH u EU.“¹³ Međutim, zbog maksimalne uključenosti, osobito na političkom polju, Hrvatska trpi snažne osude naročito bošnjačkog naroda kao i svakodnevnu negativnu medijsku degradaciju od strane istog. Mnogi smatraju (bez čvrstih i potkrepljenih argumenata) da iza godinama ispružene prijateljske ruke ipak stoji misao o ideji podjele BiH te pripajanja njezinih dijelova ukupnomete teritoriju RH. Realnost, zapravo, leži u činjenici da RH pripadaju sva ustavna i zakonska prava na praćenje stanja u BiH, naročito u spomenutom

¹³ Izjava hrvatski zastupnika u EU parlamentu nakon usvajanja Rezolucije o napretku reformi u Bosni i Hercegovini na putu ka Europskoj uniji (EU)
<https://www.aa.com.tr/ba/svijet/hrvatski-zastupnici-u-evropskom-parlamentu-o-rezoluciji-svi-mi-%C5%BEelimo-bih-u-eu/751269>

kontekstu položaja Hrvata. Poražavajuća je činjenica da mnogi u RH vide takozvane „neprijatelje BiH“, iz razloga samo njima poznatim. Međutim, nemoguće je ne vidjeti više nego prijateljsku naklonjenost kako od strane hrvatskog naroda u BiH, tako i RH prema BiH, te svemu onome što ju čini i krasí.

Republika Hrvatska, kao supotpisnik Daytonskoga sporazuma, ima pravo brinuti se da Hrvati u Bosni i Hercegovini mogu konzumirati prava i ispunjavati odgovornosti koje imaju kao konstitutivan narod. Na takvu brigu upućuje i članak 10. Ustava Republike Hrvatske, koji izriče opredjeljenje da se »dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamči osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske«. »Skrb i zaštita«, kako navodi Ustav, pri tome moraju biti transparentni, usklađeni s istinskim potrebama Hrvata, s mogućnostima i interesima Republike Hrvatske, ujedno ugrađeni u načelo poštivanja suverenosti susjedne države te razvijanja politike prijateljstva i suradnje između Hrvatske i Bosne i Hercegovine.¹⁴

Na razvoj neprikladnih bilateralnih odnosa između ovih dviju država danas znatno utječe položaj hrvatskog naroda u BiH, čime se emocionalna osjetljivost s obje strane iznova budi. Naročito je zastrašujuće promatrati političku scenu BiH te pritom uočiti izjave poput „Spremni smo na rat.“¹⁵ Izjave koju suviše često u posljednje vrijeme umedijskom prostoru pronalazimo plasiranu od bosanskohercegovačkog političara, bivšeg člana Predsjedništva BiH iz reda bošnjačkog naroda te predsjednika Stranke demokratske akcije BiH, Bakira Izetbegovića, sina Alije Izetbegovića, pokojnog predsjednika RBiH te jednog od potpisnika Daytonskog mirovnog sporazuma. Uzimajući u obzir navedenu izjavu koja se svakako može protumačiti i kao potencijalna prijetnja, više je nego jasno zbog čega RH pomno prati stanje u susjednoj državi te istoj daje bezuvjetnu potporu i snažan vjetar u leđa na putu ulaska u EU. Dakle, naročito zbog sigurnosti hrvatskoga naroda u BiH, zaštite vlastitih nacionalnih granica kao i mira u cijelokupnoj Jugoistočnoj Europi, obzirom da državi poput BiH samo jedan ishitren i nesmotren potez, ponovno može zapaliti fitilj te samim tim donijeti posljedice nesagledivih razmjera. Zaključuje se kako je nužno obostranim dijalogom pristupiti rješavanju otvorenih pitanja ovih dviju zemlje, prije svega najaktualnijeg pitanja položaja hrvatskog naroda u BiH, zatim razgraničenja, imovinskih prava, kao i drugih pitanja čije je rješavanje u obostranom interesu.

4.4 Potpisani bilateralni sporazumi između BiH i RH

BiH je s mnogim zemljama potpisala brojne sporazume različitog sadržaja i karaktera, međutim, jedna od država s kojom je uspostavljen najviši stupanj suradnje svakako je Hrvatska. Ove dvije države potpisnice su zajedničkih, bilateralnih sporazuma, od područja

¹⁴ Markešić Ivan, *Hrvati u BiH: Ustavni položaj, kulturnih razvoj i nacionalni identitet*, Zagreb, 2010. str. 2. i 3.

¹⁵ https://svakodnevnooo.blogspot.com/2018/07/bakir-izetbegovic-spremni-smo-za-rat_24.html

znanosti i obrazovanja, kulture i sporta pa sve do povijesno značajnog Washingtonskog, kojim je dogovoren primirje između Hrvatskog vijeća obrane (u daljem tekstu HVO) i Armije Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu ARBiH) kao i Daytonskog sporazuma, čiji se značaj ogleda u zaustavljanju nesretnih ratnih stradanja, ali svakako i po pitanju današnjih, brojnih neriješenih problema. Na službenoj web-stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske javno je dostupan pregled svih dvostrano potpisanih sporazuma između ovih dviju država, s datumom sklapanja, stupanja na snagu kao i prestanka djelovanja.¹⁶ S jednom napomenom, a to je da su u unaprijed dostupnom pregledu navedeni i određeni mnogostrani, uglavnom trostrani međunarodni ugovori, koji su po značaju važni za cijelokupnu bilateralu BiH i RH. Iz navedenog, kao i iz pregleda sporazuma dostupnih javnosti, više je nego očigledno da su područja suradnje BiH i RH raznovrsna, od demografije, mladih, razvoja kulturne baštine, suradnje u području turizma, zaštite okoliša i održivog razvoja, traženja nestalih osoba, izručenja zločinaca, zaustavljanja prekograničnog kriminala, razmjene lijekova i drugih medicinskih proizvoda pa do sporazuma o graničnim prijelazima i izuzetno važnog područja obrane. Nije manje važno istaknuti bilateralne sporazume BiH i RH u pogledu znanosti i obrazovanja, u cilju njihovog razvoja te podizanja kvalitete studijskih programa i istraživačkog rada. Među tim sporazumima svakako prednjače oni potpisani na relaciji Sveučilišta u Mostaru i Sveučilišta u Splitu te Sveučilišta u Zagrebu. Nakon znanosti i obrazovanja, nužno je spomenuti i kulturu koja, dakako, ima značajnu ulogu u razvoju odnosa dviju susjednih zemalja, a project "Dani hrvatskog filma" definitivno su nešto što treba njegovati i ubuduće. "Bit će mi dragو da vlada RH nastavi podržavati Dane hrvatskog filma i da svim svojim snagama promovira hrvatsku kulturu i identitet, a isto tako i Hrvate u BiH i njegovanje našeg identiteta, kulture i naših vrijednosti", kazao je premijer RH Andrej Plenković prigodom otvaranja 22. Dana hrvatskoga filma u Orašju.¹⁷ Povezivanje s Hrvatima u BiH, potpora njihovu povratku i ostanku te očuvanje pune jednakopravnosti strateški je interes Hrvatske. Tome u prilog govori i raspisivanje Javnog natječaja za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u BiH koji raspisuje Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, kao i Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u koji se također ubrajaju Hrvati u BiH, a koji se svake godine iznova raspisuje. Da je kontinuirano ispoštovana ustavna obaveza RH skrbi o Hrvatima u BiH,

¹⁶ <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/bilateralni-odnosi/pregled-bilateralnih-medunarodnih-ugovora/bosna-i-hercegovina,17.html>

¹⁷ <https://www.bljesak.info/kultura/kazaliste/u-orasju-otvoreni-22-dani-hrvatskoga-filma/210817>

dokazuje i činjenica da je Vlada RH ove godine iz proračuna izdvojila iznos od 24 milijuna kuna za financiranje projekata i programa od interesa za očuvanje identiteta hrvatskog naroda u BiH.¹⁸

4.4.1 Washingtonski sporazum

Kao što je rečeno u uvodnom dijelu, Washingtonskim sporazumom, koji je prethodio Daytonskom, pod pokroviteljstvom SAD-a, a potpisanim između bosanskohercegovačkih Hrvata (predstavljenih od strane RH) i Bošnjaka (odnosno RBiH) dogovoreno je primirje HVO-a i ARBiH. „Na temelju toga je, već 1. ožujka 1994. godine potpisana tzv. Washingtonski sporazum s kojim je napokon započelo razdoblje uspostavljanja pune vojne i političke suradnje između muslimansko/bošnjačkih i hrvatskih struktura u BiH, te razdoblje posebno bliskih strateških odnosa BiH i Republike Hrvatske.“¹⁹ Međutim, vrhunac političke i vojne suradnje između BiH i RH uspostavljen je 22. srpnja 1995. godine usvajanjem Deklaracije o oživotvorenju Sporazuma iz Washingtona, zajedničkoj obrani od srpske agresije i postizanju političkog rješenja sukladno naporima međunarodne zajednice poznatoj kao Splitska deklaracija. Hrvatska Republika Herceg-Bosna (u daljem tekstu HRHB) bila je, uz Hrvatsku i Republiku BiH, supotpisnica Washingtonskog sporazuma kojim je točno 18. ožujka 1994. godine, dogovoreno stvaranje Federacije BiH kao zajednice hrvatskoga i bošnjačkoga naroda s ciljem kasnije federalizacije cijele države. Stvaranje Federacije BiH, podrazumijevalo je deset županija, federalnih jedinica, s vrlo širokim nadležnostima, dakle BiH administrativno-teritorijalnog ustroja kakav je i danas. Upravo takvim ustrojem, u kojem svi imaju jednaka prava i odgovornosti željela se prvobitno spriječiti dominacija jednog naroda nad drugim, no, pravo pitanje bi, sada u 2019. godini, glasilo: je li dominacija zaista sprječena?! Ovim sporazumnim ukidanjem bošnjačko-hrvatskog sukoba postignut je mir, ali posljedice takvog ustroja oslikavaju se i 25 godina nakon potpisivanja.

¹⁸ <http://ba.n1info.com/Vijesti/a282132/Hrvatima-u-BiH-24-milijuna-kuna-potpore-od-Hrvatske.html>

¹⁹ Jurčević J., *ibid*, str. 169 i 170

Slika 6: Potpisivanje Vašingtonskog sporazuma.

Preuzeto sa: <https://poskok.info/washingtonski-sporazum-prije-24-godine-potpisan-sporazum-u-washingtonu-i-dogovorene-zupanije/>

4.4.2 Daytonski mirovni sporazum

Daytonski mirovni sporazum je nakon pregovora u američkom gradu Daytonu i službeno potpisan u Parizu, 14. prosinca 1995. godine. Potpisala su ga tri aktualna predsjednika država (bosanski predsjednik Alija Izetbegović, srpski predsjednik Slobodan Milošević te hrvatski predsjednik Franjo Tuđman) uz posredstvo američkih posrednika, tj. zaraćenih strana u ratnim sukobima, kobne 1992.–1995. godine. Potpisan je, dakle, sada već prije više od 23 godine, a čak i danas odigrava značajnu i ništa manje važnu ulogu.

Obzirom da države u ratu nisu mogle pronaći dogovor, isti je nametnut od međunarodne zajednice koja nad BiH i stanjem u njoj i danas drži palicu. Često ga spominju mnogi, kako Hrvati, isto tako Srbi i Bošnjaci, pozivajući se na njega ovisno o kontekstu novonastale situacije i posljedica koje takve situacije nose sa sobom. Bio je ključan čimbenik za zaustavljanje ratnih stradanja i početak prividnog mira, u konkretnom slučaju mira bez zveckanja oružjem te uspostavljanja BiH kao samostalne države. Sastavni dio Daytonskog mirovnog sporazuma je Aneks 4, Ustav Bosne i Hercegovine, koji je stupio na snagu odmah po potpisivanju Sporazuma, a koji je van snage stavio Ustav RBiH te kojim je u članku 1. Bosna i Hercegovina, točka 3. Sastav, definirano sljedeće „Bosna i Hercegovina će se sastojati od dva entiteta, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske (u daljem

tekstu: "entiteti".²⁰ Ustavom BiH je još 1995. godine definirano dvoentitetsko unutarnje uređenje BiH (s tim da 51% teritorija pripada Federaciji BiH, a 49% Republici Srpskoj)²¹ čime je u startu vidljiva diskriminacija manjinskog, ali konstitutivnog, hrvatskog naroda. Stoga je nezadovoljstvo Hrvata u BiH uzrokovano neravnopravnim položajem te sustavnim smanjivanjem njihovih prava u odnosu na druga dva konstitutivna naroda (Bošnjake i Srbe). Uzmimo u obzir samo činjenicu da je glasovanje u Parlamentarnoj skupštini BiH određeno entitetski, pa po tome, dakle, Srbi imaju jedan glas, dok Bošnjaci i Hrvati zapravo dijele jedan. Činjenica je, ujedno, i da Srbi i Bošnjaci u takvoj proceduri mogu donijeti ili blokirati donošenje proračuna, zakona ili bilo kojih drugih odluka koje se donose na državnoj razini, dok Hrvati jedini to ne mogu napraviti jer ne mogu osigurati potrebnu trećinu glasova iz svog entiteta (tj. FBIH, entiteta kojeg dijele s Bošnjacima.) „Ustavni položaj Hrvata je dakle takav da mogu biti uvijek nadglasani.“²² Daytonski sporazum je nastao kao rješenje bosanskohercegovačke krize, tj. kao Opći okvirni sporazum za mir u BiH, ali sa sobom je donio (i dalje donosi) brojne konotacije koje nemaju veze isključivo s mirom, već nadasve s nelogičnom administrativnom podjelom BiH na dva entiteta, a tri konstitutivna naroda. BiH je danas, zahvaljujući Mirovnom sporazumu te Ustavu BiH, nefunkcionalna i skupa država (država s 13 parlamentara i vlada – 10 županijskih; dvije entitetske i jednu za Bosnu i Hercegovinu). Sporazum i danas predstavlja kamen spoticanja pri razvoju BiH, kao i putu k euroatlantskim integracijama, obzirom da su rješenja predviđena i donesena 1995. godine prevladana te ne pružaju zadovoljstvo sviju naroda (nadasev hrvatskog naroda) unutar BiH te se u konačnici utječe na dodatno pogoršanje bilateralnih odnosa sa susjednom RH.

²⁰ Ustav Bosne i Hercegovine (Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini – Aneks IV) Službeni glasnik BiH, br. 25/2009 str. 2.

²¹ U trenutku pregovora oko potpisivanja Dayton te donošenja novog Ustava BiH, krucijalan problem je nastao kada se došlo do dijela brčanskog koridora, obzirom da nije bilo moguće postići dogovor kojem entitetu bi današnji Distrikt Brčko pripao, stoga je rješavanje istog ostavljen za rješavanje naknadno. Brčko distrikt je odlukom Međunarodnog arbitražnog suda, amandmanom I. na Ustav BiH ("Sl. glasnik BiH", br. 25/2009) službeno uspostavljen 8. ožujka 2000 godine kao kondominij entiteta, tj-jedinstvena, administrativna jedinica lokalne samouprave pod suverenitetom Bosne i Hercegovine.

²² Markešić I., *ibid*, str. 19 i 20.

5. NERIJEŠENA BILATERALNA PITANJA BIH I RH

5.1 Položaj hrvatskoga naroda u BiH

Jedno od brojnih, ali svakako najaktualnijih otvorenih pitanja u bilateralnim odnosima BiH i RH jest upravo položaj hrvatskog naroda u BiH, naročito u kontekstu konačnih rezultata posljednjih Općih izbora 2018. godine. Danas se vode mnogobrojne polemike oko same činjenice konstitutivnosti hrvatskoga naroda, stvarne u političkoj praksi i one koja se vodi samo na papiru. Poražavajuća je činjenica da se pojedinci na Ustav pozivaju samo u slučaju kada im to ide u prilog, bilo po pitanju osobnih, nacionalnih ili drugih interesa. Međutim, Ustav BiH, kao najviši pravno-politički dokument države, mora u cijelosti i bez odstupanja biti poštivan. U preambuli Ustava Bosne i Hercegovine, koji kao Aneks 4. čini sastavni dio »Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini«, stoji da su Hrvati, zajedno s Bošnjacima i Srbima, konstitutivan narod. Iako spomenuta samo u preambuli, ta konstitutivnost ustavni je izvor ravnopravnosti Hrvata u BiH, koja je i povjesno potkrijepljena. Samim tim, Hrvati nisu kako mnogi imaju običaj reći, manjina, nego narod kojem pripadaju sva politička i ljudska prava te odgovornosti u pogledu utemeljenja, opstanka i razvoja današnjeg ustroja BiH kao i drugima. „Podsjećajući se na Osnovna načela usaglašena u Ženevi 8. 9. 1995. godine i u Njujorku 26. 9. 1995. godine, Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (u zajednici s ostalima), i građani Bosne i Hercegovine ovim utvrđuju Ustav Bosne i Hercegovine.“²³ Spominjući posljednje Opće izbore u BiH, nužno je na iste se detaljnije kronološki i osvrnuti, obzirom da njihove posljedice ostavljaju snažan pečat na bilateralne odnose dviju susjednih zemalja, koje između svega dijele i dugu kopnenu granicu. Krajem travnja 2017. godine u proceduru je dostavljen Prijedlog izmjena i dopuna Izbornog zakona, i to od Kluba delegata hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Prijedlog je zapravo predstavljaо jamstvo sigurnosti i ravnopravnosti i to u činjenici da konačno brojniji narod ostaje bez predispozicije i pravne mogućnosti da drugom (manjem) bira političke predstavnike. Hrvati dugi niz godina svjedoče diskriminaciji i stanju u kojem se za njihove interese zalagala osoba koja nije bila izabrana od hrvatskog biračkog tijela, niti je imala potporu istog. Riječ je o podložnoj temi manipuliranja jer je zakonom koji je na snazi ostavljeno dovoljno prostora za razne malverzacije. Upravo izmjenom Izbornog zakona, koja je od trenutka pokretanja procedure prošla i prolazi težak

²³ Ustav Bosne i Hercegovine, *ibid*, str. 1

put, mogla bi se održati prijeko potrebna unutarnja stabilnost i olakšati implementacija izbora kao i proces formiranja vlasti kako na državnoj tako i na entitetskoj razini.

Prema usuglašenom prijedlogu stranaka članica Hrvatskog narodnog sabora Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu HNS BiH), čija je suština onemogućiti da jedan narod drugom bira političke predstavnike, u Poglavlju 8 Predsjedništvo Bosne i Hercegovine članak 8.1 mijenjao bi se dio vezan za potrebe izbora članova Predsjedništva BiHiz Federacije BiH, jednog Hrvata i jednog Bošnjaka pri čemu je predloženo formiranje tri *ad hoc* izborna područja A, B, i C. Izborni područje A obuhvaćalo bi općine s dvotrećinskom bošnjačkom većinom, izborni područje B općine s dvotrećinskom hrvatskom većinom, a izborni područje C sve ostale općine, odnosno općine u kojem ni Hrvati ni Bošnjaci nemaju dvotrećinsku većinu. Po ovom prijedlogu nikome se ne uskraćuje pravo kandidiranja, samo suština leži u tome da hrvatskog člana Predsjedništva, u skladu s Ustavom, biraju Hrvati. Time se želi onemogućiti da ponovno, po tko zna koji put, hrvatskog člana Predsjedništva biraju Bošnjaci. Kada je riječ o izmjenama vezanim za popunjavanje Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, HNS-ov prijedlog je da se iz svake županije bira broj izaslanika svakog od konstitutivnih naroda proporcionalno njegovom sudjelovanju u toj županiji u odnosu na ukupan broj tog naroda u F BiH, prema popisu stanovništva iz 2013.godine. Tim principom bi se 17 izaslanika iz reda bošnjačkog naroda biralo na način da bi se iz Tuzlanske i Sarajevske županije birala po četiri izaslanika, Zeničko dobojske i Unsko-sanske po 3 te po jedan iz Hercegovačko-neretvanske, Srednjobosanske i Podrinjske županije. U Klub Hrvata Federalnog doma naroda izaslanici bi se birali na način da se iz Hercegovačko-neretvanske bira 5, Srednjobosanske 4, Zapadnohercegovačke 3, Hercegbosanske 2 te po jedan iz Zeničko-dobojske, Posavske i Tuzlanske županije. U Srpski klub Federalnog doma naroda iz Sarajevske županije birala bi se 4 izaslanika, Hercegbosanske i Unskosanske po 3, Tuzlanske, Zeničko-dobojske i Hercegovačko-neretvanske po 2 i Srednjobosanske 1 izaslanik. Sedam izaslanika iz reda ostalih biralo bi se tako što bi se iz Sarajevske županije birala 3 izaslanika, Tuzlanske 2 te po jedan izaslanik iz Zeničko-dobojske i Unsko-sanske županije. Što se tiče izbora u gradu Mostaru, prema ovom prijedlogu precizira se stavka da se iz svake višečlane izborne jednice bira broj vijećnika koji je razmjeran broju birača u tom izbornom području, pri čemu bi od ukupno 35 vijećnika 26 bilo izabrano iz višečlanih izbornih jedinica, a 9 bi bili kompenzacijski mandati s područja cijelog Grada. Također, predviđeno je da ni jedan narod ne smije imati više od 15 i manje od 4 vijećnička mandata, što je mehanizam zaštite od majorizacije. Upućeni prijedlozi predstavljaju minimalnu točku polazišta pri budućem

definiranju odnosa u BiH te se isti temelji na načelima ustavnosti, zakonitosti, ravnopravnosti i apsolutne nediskriminacije. Predloženim izmjenama i dopunama regulirao bih se izbor članova Predsjedništva BiH te implementirale prijeko potrebne Odluke Ustavnog suda na koje međunarodna zajednica kontinuirano upozorava, a tiče se, kako je i naprijed navedeno, pitanja izbora delegata u Domu naroda Federacije BiH te izbora u Gradu Mostaru (odluke Ustavnog suda BiH broj U 23/14 od 1. prosinca 2016. godine i U 9/09 od 26. studenog 2010. godine.) Spomenuti prijedlog je u srpnju 2017. godine po hitnom postupku usvojen od strane Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, a na inicijativu delegata iz Kluba hrvatskoga naroda, međutim, činjenica je da je odbačen od strane Zastupničkog doma. Isto tako, o no što je svakako doprinjelo zatezanju odveć zategnutih odnosa između dvaju naroda, a samim tim i dviju država, jest proglašenje prethodno navedenih prijedloga izmjena Izbornog zakona štetnim po vitalni nacionalni interes Bošnjaka, nakon čega je vraćen Ustavnom судu BiH na razmatranje. Ustavni sud je nakon uvida u svu dokumentaciju donio Odluku da Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-1133/17 od 28. aprila 2017. godine nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini. Međutim, posljedice koje su ovim činom ostavile trag na narodima u BiH su neizbrisive, obzirom da su bošnjački mediji, kojih u BiH postoji mahom više, prenijeli u javnost informaciju o podjelama, bez da se iste uopće mogu na bilo kojinačin iščitati iz navedenih izmjena i dopuna raspravljanoga Zakona. Slijedom događaja rezultati posljednjih listopadskih izbora su bili i očekivani, no, žalosno je da ništa više mudrosti niti zrelosti nije uočeno u odnosu na prethodne izborne cikluse, a klica sumnje, ogorčenosti i nepovjerenja trajno je posijana. O apsurdnosti situacije o kojoj je cijela regija raspravljala nekoliko mjeseci, govori u prilog i činjenica da je član Predsjedništva BiH iz reda hrvatskog naroda, Željko Komšić, kandidat stranke Demokratske fronte BiH, dobio veću potporu čak i od aktualnog člana Predsjedništva iz reda bošnjačkog naroda, Šefika Džaferovića, kandidata Stranke demokratske akcije BiH.²⁴

²⁴ http://www.izbori.ba/rezultati_izbora?resId=25&langId=1#/1/1/0/0/701

Prema potvrđenim rezultatima Općih izbora 2018. za hrvatskog i bošnjačkog člana Predsjedništva BiH s obrađenih 1.084.937 listića, važećih ukupno 1.008.955 kandidat za člana Predsjedništva iz reda hrvatskog naroda Željko Komšić osvojio je kako je vidljivo i u prikazu fotografije 225.500 glasova biračkog tijela, dominantno u mjestima s bošnjačkom većinom, dok je kandidat za člana Predsjedništva iz reda bošnjačkog naroda Šefik Džaferović osvojio manje čak nešto više od 12 tisuća tj. točno 212.581 glasova.

BOŠNJAČKI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA

HRVATSKI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA

Šifra	Kandidat	Broj glasova	Redovni	Pošta	Odsustvo, mobilni tim i DKP	Potvrđeni	%	Mandat
01698	KOMŠIĆ ŽELJKO - DEMOKRATSKA FRONTA	225.500	220.880	3.388	1.093	139	52,64	☒

BOŠNJAČKI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA

HRVATSKI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA

Šifra	Kandidat	Broj glasova	Redovni	Pošta	Odsustvo, mobilni tim i DKP	Potvrđeni	%	Mandat
00090	DŽAFEROVIĆ ŠEFIK - SDA - STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	212.581	207.764	2.994	1.710	113	36,61	☒

Uzmememo li u obzir koliki je omjer Hrvata u odnosu na Bošnjake u BiH, matematika i poruka Općih izbora 2018.godine više je nego jasna. Ovim načinom, na veliku žalost, dokazano je da su tvrdnje o kojima je hrvatski narod godinama upozoravao kako susjedne zemlje tako i međunarodnu zajednicu, istinite. Preko 80 posto hrvatskog biračkog tijela u BiH na posljednjim izborima je ignorirano, međunarodna zajednica sve i dalje promatra s „povezom na očima“, a oni koji su podržali novoizabranog člana Predsjedništva BiH iz reda hrvatskog naroda, sarkastično i direktno poručuju „iz inata“. Postavlja se pitanje na koji je to način formuliran Ustav BiH te čemu priča o konstitutivnosti i nacionalnom balansu kada je više nego očito da nema osiguranja da oni brojniji neće izabrati predstavnike malobrojnijim. Osjetljivost situacije zbog mogućnosti potencijalnog izbjivanja novih nacionalnih sukoba znatno je uzdrmala kako BiH, tako i cijelu Europu. Nakon objave rezultata izbora u BiH javnosti su bila dostupna različita tumačenja Ustava, retorike huškanja, mobiliziranja naroda te izjave državnika kako unutar same BiH, tako i RH, ali i svijeta. Međutim, kolika je šteta Hrvatima u BiH samim činom preglasavanja nanesena govori u prilog i izjava Harisa Silajdžića, bošnjačkog bosanskohercegovačkog političara te bivšeg člana Predsjedništva BiH, koji je još 2006. godine u emisiji istaknuo da je protivnik ovakvog načina bošnjačkog nadmudrivanja, a izgledno iz straha od toga da će Hrvati potaknuti tim nepravednim činom, zahtjevati obnovu HRHB rekao:

Smatram da, ako živimo u sistemu etničkog predstavljanja te ako Bošnjaci biraju bošnjačkog predstavnika, a Srbi srpskog predstavnika, nije pravedno prema Hrvatima da netko za njih bira njihovog predstavnika. Smatram da je to opasno za BiH i da će to građanima hrvatske nacionalnosti ogaditi BiH. A to može dovesti do toga da Hrvati traže treći entitet.²⁵

²⁵ https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=vf5CDiytQrY

Akademik Muhamed Tunjo Filipović, jedan od vodećih bošnjačkih intelektualaca te jedan od osnivača Stranke demokratske akcije sličnog je stajališta pa je tako u emisiji TV Alfa Željku Komšiću poručio: "Ne možete tvrditi da imate podršku političke volje Hrvata, ako su za vas glasovali, prije svega, Bošnjaci. Komšić bi prvo trebao razmisliti ima li politički potencijal i legitimitet uopće govoriti u ime Hrvata"²⁶ Sličan odjek rezultati izbora su pored BiH ostavili i u susjednoj RH, koja je samu situaciju zasigurno iz empatije prema svom, hrvatskom narodu u BiH doživjela poprilično burno i emotivno. Pa je tako Andrej Plenković, premijer RH o izboru Željka Komšića za člana Predsjedništva iz reda hrvatskog naroda za Dnevnik.hr diplomatski rekao:

Ponovno smo se zahvaljujući pozitivnom pravnom okviru koji postoji u BiH doveli u situaciju da pripadnici jednog konstitutivnog naroda na teritoriju Federacije biraju predstavnika u Predsjedništvu drugom narodu. Mislim da to nije dobro, mislim da je cilj svih u BiH da se sva tri konstitutivna naroda osjećaju dobro i da su privrženi svojoj domovini Bosni i Hercegovini.²⁷

Predsjednica RH, Kolinda Grabar Kitarović također nije mogla izbjegći odgovor na pitanje novinara što za položaj hrvatskog naroda u BiH znači izbor Željka Komšića, za aktualnog člana Predsjedništva BiH iz reda hrvatskog naroda.

Kad je riječ o izboru hrvatskog člana Predsjedništva, Hrvatska nikad nije ulazila u to tko će biti ta osoba i koje će biti političke orientacije ili član koje stranke, to je na biračima u BiH da odluče. Međutim, ono što je vrlo jasno jest da hrvatski član Predsjedništva nije samo po nacionalnosti Hrvat, već je on i politički predstavnik svojega naroda, jer to je temelj Daytonskog ugovora - konstitutivnost triju naroda. A kad tome ne bi bilo tako, kad istovremeno ne bi bio politički predstavnik svog konstitutivnog naroda, onda ne bi bilo ni potrebe da budu tri člana Predsjedništva, dakle, onda se ne bi birali na takav način. Hrvatski narod ima apsolutno pravo izabrati svog predstavnika. Na tome ćemo ustrajati.²⁸

Iz navedenog, naročito komparacije iznesenih izjava visokih dužnosnika i izvrsnih poznavatelja geopolitičkih odnosa, s jedne i druge strane granice, sinteza je više nego očita, a to je činjenica da je negiranjem konstitutivnosti hrvatskog naroda u BiH, njegovog demokratskog prava da bira i bude biran u pitanju rušenje osnovnih principa ustavnosti BiH.

5.2 Pitanje razgraničenja, izgradnja Pelješkog mosta

Pitanje razgraničenja između BiH i RH je svakako još jedno u nizu otvorenih pitanja koje utječe na rast tenzija i razvoj sve nepovoljnijih bilateralnih odnosa ovih dviju država. To pitanje prožima se još od 30. srpnja 1999. godine kada su RH i BiH (u ime RH, tadašnji

²⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=KtNgrsb5j3s>

²⁷ <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/andrey-plenkovic-izbor-komsica-nije-dobar-za-cijelu-bih---533569.html>

²⁸ <http://ba.n1info.com/Vijesti/a312073/Grabar-Kitarovic-o-Dodikovim-najavama-Covicevima-potezima-izboru-Komsica.html>

predsjednik RH dr. Franjo Tuđman, a u ime BiH, predsjedavajući Predsjedništva BiH Alija Izetbegović) usuglasile i potpisale Prijedlog ugovora o državnoj granici, nastao kao rezultat rada izaslanstava obje države, ali i predstavnika OHR-a, te koji se od dana potpisa privremeno primjenjuje. Međutim, o kompleksnosti samog pitanja, kao i općenito bilateralnih odnosa dviju država govori i činjenica da ugovorne strane ovaj Ugovor o državnoj granici do danas nisu ratificirale. To je bio i prvi ugovor o granici između država koje su raspadom bivše Jugoslavije nastale. Ono što je izuzetno važno jest da je pitanje međusobnog razgraničenja moguće samo putem međusobnog dogovora.

Na temelju mišljenja Međunarodne arbitražne komisije (Badinterova komisija) od 11. siječnja 1992. godine, demarkacijske linije između „Hrvatske i Srbije ili Srbije i Bosne i Hercegovine ili, eventualno, između drugih susjednih država, moći će da se mijenjaju samo putem slobodnoga i međusobnog dogovora. Ako se ne dogovori suprotno, ranije granice poprimaju karakter granica koje štiti međunarodno pravo.²⁹

Granica između BiH i Hrvatske duga je oko 1001 km, a sporni dijelovi se odnose na manje od 1% njezine dužine, dok je po ovom otvorenom pitanju najproblematičnije razgraničenje u području Neuma, gdje RH osporava pripadnost dijelova teritorija BiH u području otočića Veliki i Mali školj i u području poluotoka Kleka – rt Punta Kleka. BiH ne prihvata takav stav zbog činjenice da bi na takav način izgubila pomorsko dobro. Ono što je, osim neumskog dijela, upitno po pitanju granice jest i problematika na rijeci Uni. Mišljenje je to članova Državne komisije za granice BiH iz reda srpskog naroda, koji su u pisanoj formi, s detaljnim obrazloženjem, isto uputili i Vijeću ministara, Parlamentarnoj skupštini i Predsjedništvu BiH s napomenom da vlasti na državnoj razini ne prihvate ratifikaciju Ugovora o državnoj granici između RH i BiH:

jer nijedna katastarska granica uz rijeku Unu nije bila republička administrativna granica, već je ta granica kroz vjekove bila sredina rijeke Une; preko 90% vlasnika zemljišta na desnoj obali Une koja se katastarski vodi u Republici Hrvatskoj državljanji su Bosne i Hercegovine; katastarska granica između BiH i RH u donjem toku rijeke Une prelazi na jednu ili drugu stranu na oko 19 mjesta, a na mnogo više mjesta odstupa od sredine korita rijeke Une, što nesporno govori da tom linijom nije moguće utvrditi granicu, a naročito je održavati bez značajnih konflikata; na desnoj obali rijeke Une tijela vlasti Republike Hrvatske nikada nisu obnašala nijednu funkciju te vlasti, dok su tijela vlasti Bosne i Hercegovine i njeni sudski organi poslije Drugog svjetskog rata obavljali sve poslove iz svoje nadležnosti na cijelom teritoriju na desnoj obali Une, a to čine i danas; u pismu se navode i drugi razlozi koji ukazuju na potrebu izmjene (korekcije) granične crte u donjem toku rijeke Une i njezinu povlačenje sredinom rijeke.³⁰

Ono što je svakako važno za istaknuti je činjenično stanje koje kaže da je granica između BiH i RH utvrđena onakvom kakva je bila na dan međunarodnog priznanja BiH te je svaki razgovor o korekciji po nekim analitičarima spornih graničnih crta moguće provesti samo nakon ratifikacije Ugovora o granici.

²⁹ http://vpi.ba/wp-content/uploads/2016/05/Identifikacija_drzavne_granice_bcs.pdf

³⁰ *ibid*

Identifikacija granične crte obavljena je na temelju validne dokumentacijske osnove relevantne za utvrđivanje pozicije granične crte. Ugovor o granici kao i drugi granični dokumenti koji su proslijedivani i potpisivani na razini međudržavnih povjerenstava ugovornih strana prolazili su proceduru verifikacije u skladu s pravilnicima i poslovcima o radu Državne komisije za granice BiH, kao i na formiranim međudržavnim tijelima, o čemu su vođeni zapisnici i pohranjeni dokumenti s parafima ovlaštenih članova državnih komisija.³¹

Govoreći o Neumskom zaljevu, nemoguće je ne dotaknuti se i teme izgradnje Pelješkog mosta, gdje unutar multietničke države kakva je BiH, iznova dolazi do najmanje triju različitih stavova, dok pod tim podrazumijevamo i podstavove manje važnih političkih aktera. Promatrajući različita tumačenja, stižemo dakle do situacije koja je u posljednje vrijeme, pored Općih izbora u BiH, izazvala najveću pomutnju i poljuljala do sada dobre susjedske odnose, a tiče se izgradnje Pelješkog mosta te pisma upućenog hrvatskom premijeru Andreju Plenkoviću, od predsjedavajućeg Vijeća Ministara BiH. U navedenom pismu istaknuto je protivljenje izgradnji Pelješkog mosta navodeći da bi time bio narušen i ometen slobodan prolaz BiH do međunarodnih voda. Navedeno je, između ostalog, i da je neophodno prethodno rješavanje problematike koja se odnosi na utvrđivanje granice na moru između BiH i RH. Međutim, značajno je da je nakon pristiglog pisma na adresu premijera RH-a s iste adrese stiglo još jedno pismo. U pitanju je opovrgavajuće pismo ovoga puta upućeno od zamjenika Predsjedavajućeg Vijeća ministara u kojem je jasno naznačeno da prethodno pismo predstavlja samo odraz osobnih stavova pošiljatelja kao i političke opcije kroz koju djeluje, a svakako ne stav Vijeća ministara BiH, obzirom da na istom tijelu nije usuglašeno. Nužno je naglasiti da spomenuta situacija samo oslikava već naznačene različite vanjskopolitičke pravce BiH, sve manje kvalitetno vođenje vanjske politike kao i ozbiljno pristupanje projektu od strateškog interesa kako za RH tako i za BiH. Ono što je, također, pod znakom upitnika jest stav pojedinaca da RH nije izrazila spremnost za iznalaženje rješenja prigodom pregovaranja oko predmetnog Projekta. Prethodno je upitno i svakako sporno obzirom da su sugestije koje je BiH imala prihvaćene. Odgovor na cijelu situaciju mogao bi se vrlo kratko elaborirati s činjenicom da je EU, sufinancirajući partner najvećeg dijela bespovratnih sredstava za izgradnju Pelješkog mosta, iznijela stav kako nema ničega spornog niti netransparentnog po pitanju gradnje mosta. Projekt izgradnje mosta svakako ne sadrži niti jednu negativnu konotaciju po BiH, već isključivo benefit prometnog rasterećenja juga BiH, tj. izlaza na more u Neumu kao i direktnu turističku i gospodarsku povezanost BiH s jugom Hrvatske. Poražavajuća je činjenica da određeni predstavnici vlasti BiH, u jeku razmjerne migrantske krize, nezaposlenosti i odlaska mladih, ulažu napore i razmišljanje u obustavljanje realizacije značajnog kapitalnog i infrastrukturnog projekta.

³¹*ibid*

ZAKLJUČAK

Na koncu istraživačkog rada pod nazivom „Bilateralni odnos Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske“ nužno je istaknuti nekoliko važnih zaključaka koje su utjecale, a i danas utječu na razvoj nepovoljnih bilateralnih odnosa između dviju susjednih država. Jedna od njih je svakako činjenica da današnji nefunkcionalan, bilateralni odnos BiH i RH, zasnovan na nerazumijevanju, svoj korijen vuče još iz davne prošlosti. Ratnim zbivanjima, te nakon toga donošenjem Washingtonskog, a zatim i Daytonskog mirovnog sporazuma, tj. donošenjem novog Ustava BiH čime je hrvatskom narodu u BiH, zasigurno nanesena nemjerljiva šteta, a iz koje danas proizilazi sustavna depolitizacija hrvatskog naroda kao čimbenika odlučivanja u BiH. Komparativnom metodom te primjenom metode analize sadržaja dokumenata posvećenih bilateralnim odnosima između BiH i RH, potvrđena je početna hipoteza koja glasi "Postojeće ustavno uređenje BiH je zastarjelo i nedoprinosi rješavanju otvorenih pitanja u bilateralnim odnosima dviju susjednih zemalja." Dakle, iz svega u radu navedenog, više je nego očita ustavna neuravnoteženost po pitanju jednakopravnosti Hrvata u odnosu na druga dva konstitutivna naroda unutar BiH, a koja se više nego očito oslikava i u samoj administrativno-teritorijalnoj podjeli države, ustroju u kojem je sastavljena od dvaju entiteta, a triju ustavom zajamčenih konstitutivnih naroda. Na posljednjim Općim izborima u BiH, treći je put nakon potpisivanja „izigran duh Dayton“ obzirom da je suprotno većinskoj volji Hrvata u BiH, član Predsjedništva BiH iz reda hrvatskog naroda izabran mahom od bošnjačkog naroda. Iz toga proizilazi činjenica da su izmjene Izbornog zakona *necessere est*, a sustavna potpora RH u zastupanju interesa hrvatskog naroda u BiH, kako unutar vlastitih institucija, isto tako i unutar institucija Europske unije, zasnovana na ustavnoj i zakonskoj osnovi. Međupovezanost BiH i RH vidljiva je svakodnevno i u svakom segmentu društva. Međutim, najvažnija dodirna točka ipak „leži“ u činjenici da u BiH, žive Hrvati koji pored Srba i Bošnjaka čine jedan od triju konstitutivnih naroda. Upravo hrvatski narod, kao suveren narod u obje države, može biti generator suradnje i razvoja ovih dviju države, a ne suprotno: kamen spoticanja ili motiv za narušavanje odveć narušenih dobrosusjedskih odnosa. Sadašnji ustavno-pravni položaj Hrvata u BiH, kao i nezadovoljstvo koje unutar hrvatskog korpusa svakodnevno raste, moralo bi biti nešto na čemu će se, na bazi razumijevanja te otvorenog dijaloga, poraditi u budućem razdoblju. Sve s ciljem stabilizacije odnosa kako unutar Federacije, koju od Washingtonskog sporazuma Hrvati i Bošnjaci dijele, tako i u cijeloj BiH, a što bi u konačnici svakako dovelo i do uspostavljanja čvršće i kvalitetnije suradnje sa susjednom RH. Jačanje bilateralnih odnosa između dviju država koje dijele i najdužu kopnenu

granicu, putem kvalitetnih instrumenata suvremene diplomacije doprinjelo bi svakako postizanju dobrih i adekvatnih rješenja, prvenstveno radi stabilnosti u cjelokupnoj Jugoistočnoj Europi, zatim europske budućnosti Bosne i Hercegovine, kao i unapređenja kvaliteta života svakog žitelja BiH, ma koje nacionalnosti bio. Dakle, zaključak je da bilateralni odnos BiH i RH karakterizira intenzivna i raznovrsna suradnja, koju, dakako, omogućava i pospješuje odgovarajuća prekogranična povezanost, ali na kojoj i dalje na bazi snažnijeg povjerenja treba raditi, prvenstveno kroz jačanje institucionalne suradnje rješavanjem aktualnih otvorenih pitanja s naglaskom na rješavanje položaja Hrvata u BiH, što bi se zasigurno pozitivno reflektiralo i na sva druga područja bilateralne suradnje.

LITERATURA

1. Avramović Nenad, *Diplomatsko i konzularno pravo*, Novi Sad, 2012.
2. Janev Igor, *Uvod u diplomatiju*, AGM knjiga, Beograd, 2015.
3. Jurčević Josip, *Odnos Republike Hrvatske prema Bosni i Hercegovini 1990. - 1995.*, Zagreb, studeni 2009.
4. Malcom Noel, *Bosna kratka povijest*, Sarajevo, 2011.
5. Markešić Ivan, *Hrvati u BiH: Ustavni položaj, kulturnih razvoj i nacionalni identitet*, Zagreb, 2010.
6. Ustav Bosne i Hercegovine (Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini – Aneks IV) Službeni glasnik BiH, br. 25/2009.
7. Vrabec Mojžeš Zrinka, *Javna diplomacija i mediji*
8. http://www.mvp.gov.ba/vanjska_politika_bih/osnovni_pravci_vanjske_politike_bih/?id=2
9. <https://www.aa.com.tr/ba/svijet/hrvatski-zastupnici-u-evropskom-parlamentu-o-rezoluciji-svi-mi-%C5%BEelimo-bih-u-eu/751269>
10. https://svakodnevnooo.blogspot.com/2018/07/bakir-izetbegovic-spremni-smo-zarat_24.html
11. <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/bilateralni-odnosi/pregled-bilateralnih-medunarodnih-ugovora/bosna-i-hercegovina,17.html>
12. <https://www.bljesak.info/kultura/kazaliste/u-orasju-otvoreni-22-dani-hrvatskoga-filma/210817>
13. <http://ba.n1info.com/Vijesti/a282132/Hrvatima-u-BiH-24-milijuna-kuna-potpore-od-Hrvatske.html>
14. http://www.izbori.ba/rezultati_izbora?resId=25&langId=1#/1/1/0/0/701
15. https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=vf5CDiytQrY
16. <https://www.youtube.com/watch?v=KtNgrsb5j3s>
17. <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/andrey-plenkovic-izbor-komsica-nije-dobar-zacijelu-bih---533569.html>
18. <http://ba.n1info.com/Vijesti/a312073/Grabar-Kitarovic-o-Dodikovim-najavama-Covicevim-potezima-izboru-Komsica.html>
19. http://vpi.ba/wp-content/uploads/2016/05/Identifikacija_drzavne_granice_bcs.pdf

PRILOZI

PRILOG I: ANEKS IV. DAYTONA - USTAV BOSNE I HERCEGOVINE (Preamble i
Članak I.)

PRILOG II: USTAV REPUBLIKE HRVATSKE (Članak 10.)

PRILOG III: ZAKON O ODNOSIMA RH S HRVATIMA IZVAN RH (Članak 2.)

PRILOG IV: PISMO UPUĆENO PREMIJERU REPUBLIKE HRVATSKE

PRILOG I: ANEKS IV. DAYTONA – USTAV BOSNE I HERCEGOVINE (Preambula i Članak I)

Aneks 4 - Ustav Bosne i Hercegovine

Preambula

na temelju poštivanja ljudskog dostojanstva, slobode i jednakosti
opredijeljeni za mir, pravednost, snošljivost i pomirbu
uvjereni da demokratske ustanove vlasti i pošteni postupci najbolje uspostavljaju
miroljubive odnose unutar pluralističkog društva
sa željom za promicanjem opće dobrobiti i gospodarskoga rasta zaštitom
privatne imovine i promicanjem tržišnoga gospodarstva
vođeni ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda
opredijeljeni za suverenitet, teritorijalnu cjelovitost i političku neovisnost Bosne i
Hercegovine u skladu s međunarodnim pravom
odlučni da osiguraju puno poštivanje međunarodnoga humanitarnog prava
nadahnuti Univerzalnom poveljom o ljudskim pravima, međunarodnim ugovorima
o građanskim i političkim te ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i
Deklaracijom o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i
jezičnim manjinama, te drugim instrumentima o ljudskim pravima
pozivajući se na Temeljna načela dogovorena u Ženevi 8. rujna 1995., te u New
Yorku 26. rujna 1995.,

Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (zajedno s ostalima), te građani
Bosne i Hercegovine ovime određuju da Ustav Bosne i Hercegovine bude:

Članak I: Bosna i Hercegovina

1. Kontinuitet. Republika Bosna i Hercegovina, čije će službeno ime od sada
biti "Bosna i Hercegovina", nastavlja svoje pravno postojanje sukladno
međunarodnom pravu kao država, uz prilagodbu njezina unutrašnjega
ustroja prema ovdje sadržanim odredbama te unutra njezinih
međunarodno priznatih granica. Ona ostaje članicom Ujedinjenih naroda
te kao Bosna i Hercegovina može zadržati ili zahtijevati članstvo u
organizacijama u sklopu sustava Ujedinjenih naroda i drugim
međunarodnim organizacijama.
2. Demokratska načela. Bosna i Hercegovina demokratska je država koja
funkcionira na načelima pravne države te ima slobodne i demokratske

PRILOG II: USTAV REPUBLIKE HRVATSKE (Članak 10.)

Ustav Republike Hrvatske (pročišćeni tekst)

Zakonom se uređuje položaj i financiranje političkih stranaka.

Članak 7.

Oružane snage Republike Hrvatske štite njezin suverenitet i neovisnost te brane njenu teritorijalnu cjelovitost.

Oružane snage Republike Hrvatske mogu prijeći njezine granice ili djelovati preko njezinih granica samo na temelju prethodne odluke Hrvatskoga sabora.

Oružane snage mogu prijeći granice Republike Hrvatske u sklopu vježbi u okviru međunarodnih obrambenih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora te radi pružanja humanitarne pomoći i bez prethodne odluke Hrvatskoga sabora.

Članak 8.

Granice se Republike Hrvatske mogu mijenjati samo odlukom Hrvatskoga sabora.

Članak 9.

Hrvatsko državljanstvo, njegovo stjecanje i prestanak uređuje se zakonom.

Državljanin Republike Hrvatske ne može biti prognan iz Republike Hrvatske niti mu se može oduzeti državljanstvo, a ne može biti ni izručen drugoj državi.

Članak 10.

Republika Hrvatska štiti prava i interes svojih državljana koji žive ili borave u inozemstvu i promiče njihove veze s domovinom.

Dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamči se osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske.

Članak 11.

Grb Republike Hrvatske povijesni je hrvatski grb čija je osnovica 25 naizmjeničnih crvenih i bijelih (srebrenih) polja.

Zastava Republike Hrvatske sastoji se od tri boje: crvene, bijele i plave, s povijesnim hrvatskim grbom u sredini.

Himna je Republike Hrvatske »Lijepa naša domovino«.

Opis povijesnoga hrvatskog grba i zastave i tekst himne te uporaba i zaštita tih i drugih državnih znamenja uređuje se zakonom.

Članak 12.

U Republici Hrvatskoj u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično pismo.

U pojedinim lokalnim jedinicama uz hrvatski jezik i latinično pismo u službenu se uporabu može uvesti i drugi jezik te cirilično ili koje drugo pismo pod uvjetima propisanima zakonom.

Članak 13.

Glavni je grad Republike Hrvatske Zagreb.

Zakonom se uređuje položaj, djelokrug i ustroj glavnog grada Zagreba.

PRILOG III: ZAKON O ODNOSIMA RH S HRVATIMA IZVAN RH (Članak 2.)

HRVATSKI SABOR

2471

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ODNOSIMA REPUBLIKE HRVATSKE S HRVATIMA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Proglašavam Zakon o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 21. listopada 2011. godine.

Klasa: 011-01/11-01/187

Urbroj: 71-05-03/1-11-2

Zagreb, 26. listopada 2011.

Predsjednik
Republike
Hrvatske
**prof. dr. sc. Ivo
Josipović, v. r.**

ZAKON

O ODNOSIMA REPUBLIKE HRVATSKE S HRVATIMA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju odnosi Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, osnivaju se Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, uvodi se Status Hrvata bez hrvatskog državljanstva, uređuju se odnosi između tijela koja u svom djelokrugu imaju poslove vezane za Hrvate izvan Republike Hrvatske, zaštita prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske te jačanje njihovih zajednica, način ostvarivanja suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, propisuju se mjere i aktivnosti pri povratku i useljavanju, kao i druga pitanja od značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona Hrvati izvan Republike Hrvatske su:

-
- pripadnici suverenog i konstitutivnog hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini (u dalnjem tekstu: Hrvati u Bosni i Hercegovini),
 - pripadnici hrvatske manjine u europskim državama (u dalnjem tekstu: hrvatska manjina),
 - Hrvati iseljenici u prekomorskim i europskim državama i njihovi potomci (u dalnjem tekstu: hrvatsko iseljeništvo/dijaspora).

Članak 3.

Ovaj Zakon odnosi se na Hrvate izvan Republike Hrvatske:

- s hrvatskim državljanstvom,
- sa »Statusom Hrvata bez hrvatskog državljanstva« (u dalnjem tekstu: Status) i
- bez hrvatskog državljanstva i bez Statusa.

Članak 4.

Hrvati izvan Republike Hrvatske su ravnopravan dio jednog i nedjeljivog hrvatskog naroda.

Članak 5.

U cilju promicanja veza s Republikom Hrvatskom, slijedom Ustavom Republike Hrvatske i Strategijom o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (u dalnjem tekstu: Strategija) preuzetih obveza, Republika Hrvatska svoj odnos s Hrvatima izvan Republike Hrvatske temelji na uzajamnoj suradnji i pružanju pomoći te jačanju njihovih zajednica, uvažavajući pri tome sve posebnosti i različite potrebe hrvatskih zajednica izvan Republike Hrvatske.

Članak 6.

Skrb za Hrvate izvan Republike Hrvatske sastavni je dio unutarnje i vanjske politike Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska zauzima se za provedbu svih dvostranih i mnogostranih medunarodnih ugovora i ostalih medunarodnih instrumenata kojima se štite interesi, prava i položaj Hrvata izvan Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska se zalaže za priznanje i unapredjenje položaja hrvatske manjine u državama u kojima žive.

Republika Hrvatska se zalaže za puno ostvarenje jednakopravnosti i konstitutivnosti hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Republika Hrvatska vlastitim zakonodavstvom poduzima mjere i aktivnosti za jačanje položaja Hrvata izvan Republike Hrvatske na području Republike Hrvatske.

Članak 7.

PRILOG IV: PISMO UPUĆENO PREMIJERU REPUBLIKE HRVATSKE

BOSNA I HERCEGOVINA
Vijeće ministara
Predsjedavajući

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Council of Ministers
Chairman

Sarajevo, 30.juli 2018. godine

Nj.E Andrej Plenković
Vlada Republike Hrvatske
Predsjednik Vlade

Poštovani predsjedniče Vlade,

Koristim ovu priliku da Vas podsjetim na činjenice koje sam naveo u mom prvom pismu, a u vezi sa protivljnjem izgradnji Pelješkog mosta bez prethodnog rješavanja otvorenih bilateralnih pitanja u pogledu utvrđivanja granice na moru između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Sa žaljem konstatujem da Republika Hrvatska nije iskazala spremnost da se dogovorno pristupi traženju i iznalaženju adekvatnih rješenja u pogledu konačnog utvrđenja granice na moru između dvije zemlje, te da je današnje ozvaničenje početka radova na izgradnji Pelješkog mosta u suprotnosti sa zvaničnim stavovima institucija Bosne i Hercegovine, međunarodnim pravom i pozitivnom praksom dobrosusjedskih odnosa.

Zbog toga, još jednom želim ukazati na nepobitne činjenice o pravu Bosne i Hercegovine i na neizostavnu potrebu da se ovo sporno pitanje riješi na obostrano zadovoljstvo.

Želim ponovo da istaknem da su zakoniti i ovlašteni predstavnici Bosne i Hercegovine, u čijoj je nadležnosti vođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine, zauzeli potpuno jasan i razumljiv stav u pogledu projekta izgradnje Pelješkog mosta. Naime, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 11. sjednici Međudržavnog vijeća za saradnju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, održanoj 3.3. 2007. godine, iznijelo zvaničan stav Bosne i Hercegovine povodom izgradnje mosta Komarna – Pelješac, u kojem je naglašeno da je Bosna i Hercegovina „*protiv izgradnje mosta do rješavanja otvorenih pitanja vezanih za identificiranje morske granične linije između dvije države*“ (Zaključak br. 01-011-3110-1/07 od 17.10.2007. godine), te je „*zatraženo da Republika Hrvatska ne preuzima nikakve jednostrane radnje na izgradnji mosta*“. Predsjedništvo

Bosne i Hercegovine je o svom stavu, upoznalo Predsjednika Republike Hrvatske i Predsjednika Vlade Republike Hrvatske i u pismu upućenom u aprilu 2009. godine, kojim se obavještava Republika Hrvatska da, prije planirane izgradnje mosta Komarna – Pelješac, dvije zemlje trebaju pristupiti rješavanju pitanja razgraničenja na moru i dogovora oko prava Bosne i Hercegovine sukladno Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora (Zaključak broj: 01-011-1138-19/09 od 23.04.2009. godine), nakon čega Predsjedništvo Bosne i Hercegovine nije usvojilo bilo kakav akt kojim bi pomenuti zaključak bio izmijenjen ili stavljen van snage.

Gore navedeno se ni na koji način ne može tumačiti kao „pokušaji uvjetovanja izgradnje Pelješkog mosta, nekim drugim pitanjima, potpuno nevezanim sa izgradnjom mosta“, a kako se navodi u Vašem odgovoru na moje pismo. Navedeno su službeni stavovi Bosne i Hercegovine, te se isti sigurno ne mogu zanemariti, niti se njihovo neprihvatanje poduzimanjem jednostranih aktivnosti Republike Hrvatske može smatrati načinom za rješavanje bilateralnih spornih pitanja, jer je riječ o pravu Bosne i Hercegovine na slobodan i ničim ometan put (koridor ili prolaz) do međunarodnih voda, a što je zagarantovano pravo svake pomorske države prema Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora. Niti jedna država se ne može proglašavati ekskluzivnim suverenom na morskom javnom dobru pod režimom međunarodnog prava, a koje u ovom slučaju, pripada i Bosni i Hercegovini.

S tim u vezi napominjem da je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine 2014. godine donijelo Odluku o imenovanju Zajedničkog tima za pregovore sa Republikom Hrvatskom o primjeni Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora i razgraničenja na moru prema odredbama Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora ("Službeni glasnik BiH", br. 31/14 i 55/16), no, sa žaljenjem konstatiram da razgovori o navedenom nikada nisu ni otpočeli iz razloga što Republika Hrvatska nije iskazala razumijevanje, niti ponudila svoje predstavnike za učešće u radu Zajedničkog tima.

U cijelom procesu oko izgradnje Pelješkog mosta Republika Hrvatska je poduzimala aktivnosti na način kojim, uglavnom, samo informativno obavještava Bosnu i Hercegovinu o aspektima izgradnje Pelješkog mosta, pri čemu raspoložive činjenice tumači i uzima u obzir selektivno, onako kako to najviše odgovara interesima Republike Hrvatske. Bosna i Hercegovina se, također, diplomatskim notama jednostrano poučava o pravima i obavezama koje ima kao pomorska država, a pri tome se zanemaruju službeni stavovi Bosne i Hercegovine, kao i relevantne odredbe međunarodnog prava. U potpunosti se, od strane Republike Hrvatske, zanemaruje relevantna činjenica da je Republika Hrvatska sama preuzeila sve ravne polazne crte bivše SFRJ, kod utvrđivanja unutrašnjih morskih voda i razgraničenja na moru sa međunarodnim vodama, a da je to pravo

uskraćeno, te se i danas uskraćuje, drugim državama sljednicama bivše SFRJ koje izlaze na Jadransko more, među kojima je i Bosna i Hercegovina, nudeći im da se zadovolje međunarodno i općepriznatim pravom neškodljivog prolaza. Ono čime se pravi još veća šteta Bosni i Hercegovini jeste činjenica da je Republika Hrvatska, preuzimajući ravne polazne crte bivše SFRJ svojim unutrašnjim zakonodavstvom, a suprotno Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora, onemogućila Bosni i Hercegovini pravo pristupa međunarodnim vodama, na način da je Bosna i Hercegovina, u trenutnim okolnostima, zatvorena unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske preko kojih ne postoji niti međunarodno i općepriznato pravo neškodljivog prolaza.

Također, ponovo naglašavam, a smatram da je i Vama to poznato, da potpisana „Usaglašena bilješka iz prosinca 2006 godine“, koju spominjete u Vašem odgovoru, ne može ni biti ništa više od bilješke, niti može proizvoditi bilo kakve pravne posljedice, jer, kako je to i u samoj Bilješci jasno konstatirano, ista može predstavljati dogovor između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske samo u slučaju da bude odobrena od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Kako Vam je poznato, Vijeće ministara BiH nikada nije dalo saglasnost na pomenutu bilješku.

U svim pobrojanim okolnostima, jako nepovoljnim po Bosnu i Hercegovinu, od strane Republike Hrvatske nastoji se prezentirati faktičko stanje kao da postoji dijalog između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske u pogledu razjašnjenja svih pitanja sukladno Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu, a ne želi se priznati da u konkretnom postoji neslaganje oko razgraničenja na moru sa kojim je povezan i projekat izgradnje Pelješkog mosta. U prilog navedenog ponovo navodim i naglašavam neke od posljednjih zvaničnih stavova nadležnih organa Bosne i Hercegovine:

- a) *Dana 28.08.2017. godine Ministar civilnih poslova BiH je pisao Ministru mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske o postojanju procesnih smetnji za gradnju Pelješkog mosta.*
- b) *Dana 06.09.2017. godine, ja sam, kao predsjedavajući Vijeća ministara BiH, lično Vama uputio pismo (sa kopijom na znanje Nj.E Jean – Claude Juncker, predsjednik Evropske komisije i gđa. Corina Cretu, Komesar Evropske komisije za regionalnu politiku) u kojem je traženo da se pristupi sastancima na ekspertnom i izvršnom nivou a radi usaglašavanja prijedloga i postizanja obostrano prihvatljivih rješenja, a prije izgradnje mosta Kopno – Pelješac.*
- c) *Dana 06.09.2017. godine zamjenici predsjedavajućih Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH g-da Šefik Džaferović i Safet*

Softić su pisali g-dinu Antonio Tajani, predsjedniku Evropskog parlamenta u kojem ga obavještavaju da Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska imaju neriješena i sporna pitanja, pitanja koja se, najavom gradnje mosta Kopno-Pelješac koja je finansirana novčanim sredstvima EU, prejudicirano rješavaju na štetu Bosne i Hercegovine, sa molbom da se pomogne posredovanjem u rješavanju spornih pitanja između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

- d) Dana 13.09.2017. godine na sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine usvojena je Deklaracija o Pelješkom mostu („Službeni glasnik BiH“ br. 68/17) koju je podržala velika većina parlamentarnih stranaka. U Deklaraciji o Pelješkom mostu se pozivaju nadležni organi Republike Hrvatske, odnosno Evropske unije, da bez odgađanja obustave radnje čiji cilj može biti umanjenje ili potpuno ukidanje suverenih prava Bosne i Hercegovine i da se hitno uključe u razgovore sa Bosnom i Hercegovinom radi postizanja bilaterarnih rješenje u pogledu razrješenja granice na moru. Pozvano je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine da se, u slučaju da se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove deklaracije ne postignu bilateralna rješenja sa Republikom Hrvatskom, odnosno Evropskom unijom, preduzmu sve neophodne pravne radnje, diplomatskim putem prema Republici Hrvatskoj, odnosno Evropskoj uniji, u pogledu zaštite suverenih prava Bosne i Hercegovine na moru, donošenje posebnog Zakona o moru Bosne i Hercegovine i pokretanje pravnih procedura pred međunarodnim pravosudnim instancama.
- e) Dana 29.09.2017. godine generalni direktor Glavne Direkcije za regionalnu i urbanu politiku Evropske komisije EU, g-din Marc Lemaitre je pozvao Republiku Hrvatsku da riješi otvorene probleme sa Bosnom i Hercegovinom oko izgradnje mosta Kopno – Pelješac, te da se, u međuvremenu, suzdrži od preduzimanja bilo kakvih aktivnosti koje bi za posljedicu imale uvlačenje Evropske unije u pravne i finansijske obaveze zbog pokrenutih parnica treće strane. Pozitivna reakcija Republike Hrvatske je i u ovom slučaju izostala, još uvijek nemamo otvorene nikakve razgovore vezano za most Kopno – Pelješac.

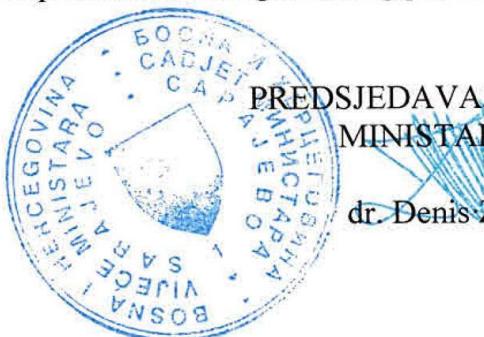
Imajući u vidu prethodno navedene činjenice, smatram da je neophodno da Vi, kao odgovoran premijer zemlje članice Evropske unije, napravite iskorak iz dosadašnje situacije i ponudite Bosni i Hercegovini razgovore putem Vaših ovlaštenih predstavnika, uz obustavljanje daljih aktivnosti na izgradnji Pelješkog

mosta, sa težnjom postizanja dogovora na korektnoj i fer osnovi, uz posredstvo Evropske unije. Dogovora koji bi na najmanji način opteretio nacionalne interese Republike Hrvatske, ali koji bi zaštitio i garantirao Bosni i Hercegovini njena prava na moru i u cijelosti korespondirao sa odredbama međunarodnog prava. Zaista moram da naglasim, imajući na umu koliko su naše dvije države oslonjene jedne na drugu, da nam, osim ako to ne bude jedina preostala opcija, nikako ne priliči ovakva pitanja rješavati putem instrumenata i sredstava pravne zaštite pred međunarodnim sudovima i arbitražama, pri tome znajući da je za dogovor potrebno malo više pažnje i susretljivosti prema interesima susjeda.

U konačnici, još jednom naglašavam neophodnost i važnost pristupanja ratifikaciji Ugovora o državnoj granici između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske potписанog 1999. godine čime bi, između ostalog, punu pravnu snagu imali i izrađeni granični dokumenti koji su sastavni dio Ugovora. Brza i uspješna ratifikacija Ugovora o državnoj granici između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske bila bi najbolja potvrda obostrane opredijeljenosti i pozitivne političke volje kao i dobrih dosadašnjih i budućih komšijskih odnosa baziranih na poštivanju suvereniteta, teritorijalnog integriteta, međusobnog uvažavanja i poštivanja normi međunarodnog prava.

Poštovani Premijeru, pozivam Vas da ovo moje pismo shvatite kao finalnu molbu Vama i nadležnim organima Republike Hrvatske da, u duhu dobrosusjedskih odnosa, inicirate obustavljanje svih aktivnosti koje se odnose na izgradnju Pelješkog mosta, a do postizanja bilateralnog sporazuma o pravima i obavezama naših zemalja u skladu sa odredbama Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora, kao i o načinu povezivanja odvojenih teritorija Republike Hrvatske na način koji ne bi narušavao kvalitet povezivanja Bosne i Hercegovine sa međunarodnim vodama.

Koristim ovu priliku da Vam uputim izraze mog dubokog poštovanja,

PREDsjEDAVAJUĆI VIJEĆA
MINISTARA BiH

dr. Denis Zvizdić

CC:

Nj.E Jean-Calude Junker, predsjednik Evropske komisije,
Gđa. Corina Cretu, Komesar Evropske komisije za regionalnu politiku
Gđa. Violeta Bulc, Evropski komesar za transport